БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 102 (19.773). • 1987 йил 5 май, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

«Газета — коллектив пропагандист ва коллектив агитаторгина эмас, айни замонда коллектив ташкилотчи ҳамдир».

В. И. Ленин

СОВЕТ МАТБУОТИНИНГ КАТТА БАЙРАМИ

«ПРАВДА»МИЗ 75 ЁШДА

Бу йилги Матбуот куни байрами эркимиз, бахтимиз, равнақимиз сарчашмаси Улуғ Октябрь социалистик революциясининг шонли 70 йиллик юбилейи зўр тантана билан нишонланадиган йилда, «Правда»миз биринчи сони босилиб чиққанига 75 йил тўлган кунда нишонланмоқда.

Кундалик оммавий большевистик газета — «Правда»нинг ташкил топиши ва партиянинг жанговар ғоявий қуролига айланишида В. И. Лениннинг хизматлари беқиёсдир. Н. К. Крупскаянинг образли ибораси билан айтганда, «Правда» ҳеч муболағасиз Лениннинг суюкли ва ардоқли фарзанди эди. Бу газета дунёга келиши биланоқ, ўз тақдирини Ленин билан, у тузган ва революцион жангларда чиниқиб бораётган большевиклар партиясининг ленинча ғоялари билан боғлади, уларни рўёбга чиқариш учун жанговорона курашди. КПСС Марказий Комитетининг органи «Правда» ўз номи ёнига «Газета В. И. Ленин томонидан 1912 йил 5 майда барпо этилган» деган сўзларни фахр билан ёзиб қўйган.

Бу газетанинг биринчи сонини чиқариш учун Карл Маркс туғилган кун — 5 майнинг танланиши чуқур мажозий маънони ўзида мужассамлантирган эди. Бу билан революцион курашчилар авлодлари ворислиги, янги большевистик матбуот органининг марксизмга, пролетариат ишига содиқлиги таъкидланган эди.

«Правда» партия ва халқимиз ҳаётининг кўзгуси, унинг орзу ва интилишлари, ўтмиши, ҳозири ва келажагининг ифодасидир. Унинг 75 йиллик тахламларида жамланган саҳифалари Россиядаги социалистик революцияни тайёрлаш ва ўтказишнинг, гражданлар урушидаги большевикча ғолибликнинг, янги жамият — социализм қурилиши романтикасининг, Улуғ Ватан урушида совет халқи кўрсатган мислсиз матонат ва қаҳрамонликнинг, урушдан кейин шаҳар ва қишлоқларни вайроналардан тозалаган, мамлакатни тиклаб, уни янада қудратли қилган совет кишилари меҳнат жасоратининг мафтункор ҳикояларидир.

КПСС XXVII съезди ҳозирги вазиятни чуқур, ленинчасига англаб, ўз қарорларида улуғвор мақсадларни реал имкониятлар билан узвий боғлади. Съезд йўл-йўриқлари асосида халқ хўжалигида чуқур реконструкциялаш стратегияси ва тактикаси изчил амалга оширилмоқда. Экономиканинг энг муҳим тармоқларини бошқариш қайта ташкил этилмоқда. Ишлаб чиқариш техникавий жиҳатдан қайта жиҳозланиб, маҳсулот сифатини тубдан яхшилаш чоралари амалга оширилмоқда. Социалистик тузум демократизмини ҳар томонлама ривожлантириш жамиятни сифат жиҳатидан янги ҳолатга келтиришдек стратегик вазифани ҳал этишга хизмат қилдирилмоқда. Жамиятдаги ахлоқий вазият покланиб, маънавий ҳаёт қизиқарли, хилма-хил бўлиб бормоқда. Ошкоралик ва ҳаққоният, танқид ва талабчанлик кундалик ҳаётнинг ажралмас хусусиятлари бўлиб қарор топаётир. Партиянинг жадаллаштириш стратегиясига мувофиқ мамлакат ҳаётининг барча жабҳаларида ишларни қайта қуриш борасидаги ана шу улкан бунёдкорликдаги ижобий жиҳатлар, тажриба ва ташаббусларни умумлаштириш, ҳал этилиши зарур долзарб проблемаларни ўртага қўйиш ҳамда революцион янгиланишларга тўғаноқ бўлаётган камчилик ва иллатларни муросасиз, асосли танқид қилиш бугунги кунда «Правда»нинг, бутун совет матбуотининг асосий мазмунини ташкил этмоқда.

«Правда» газетаси халқнинг дилидаги гапларни айтиши, мамлакат ҳаётини, унинг долзарб масалаларини тўлақонли ёритишга интилиши, ўткир публицистик пафоси билан ўқувчилар ўртасида катта обрў, иҳлос орттирган. Унинг ҳар бир сони, 75 йиллик тарихи, бой, нодир тажрибаси совет журналистлари учун касбкорликнинг бебаҳо мактабидир. Ҳозирги бир кунлик тиражи 11 миллион 350 минг нусхадан иборатлиги «Правда»нинг нақадар оммавийлашиб кетганлиги далилидир.

«Правда»га 75 йил тўлган кунда Владимир Ильичнинг 1912 йилда шу газета ҳақида айтган қуйидаги башорати ғоят эътиборга сазовордир: «Бу газета шундай бир баҳорнинг биринчи қалдирғочидирки, бу баҳорда бутун Россияни ўз ишчи газеталари бўлган ишчи ташкилотлари бутунлай қоплаб олади.

Бизнинг олдимизда, ишчилар олдида ана шу Россияни вужудга келтириш вазифаси турибди ва биз бу Россияни албатта вужудга келтирамиз». Ленин орзулари Улуғ Октябрнинг 70 йиллик юблейи сари бораётган СССР тимсолида рўёбга чиқди. «Правда» бошлаб берган баҳорнинг бугунги манзараси ғоят мафтункор: ҳозир мамлакатимизда 8 мингдан ортиқ марказий, маҳаллий, кўп тиражли газеталар, 5 мингдан зиёд журнал ва даврий нашрлар Ватанимиз кўп миллатли халқларининг турли тилларида чиқиб турибди. Газеталар тиражининг ўзи 42 миллиард нусхадан зиёддир.

Совет Иттифоқига бирлашган миллий республикаларда «Правда» бошлаб берган баҳор шарофати билан матбуот нақадар равнақ топганини Ўзбекистон мисолида яққол кўриш мумкин. Ҳозир республикамизда СССР халқларининг олти тилида 289 та газета, 80 та журнал ва даврий нашрлар босиб чиқарилмоқда, ҳар йили 40 миллиондан кўпроқ нусхада китоб чоп этилаётир.

Мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун умумхалқ курашида илғор тажрибаларни кенг пропаганда қилиш, шунингдек камчиликларни танқид остига олишда республикамиз оммавий ахборот воситаларининг роли ва масъулияти каттадир. Партия бошлаб берган туб бурилишнинг революцион моҳияти ва тарихий аҳамиятини тушунтириш, меҳнат коллективларини XII беш йиллик планларини албатта бажаришга сафарбар этишда матбуот муайян ижодий ютуқларга эришди. Газета ва журналларда жадаллаштириш, қайта қуриш даври руҳига мос келадиган янги-янги рубрикалар пайдо бўлди, жиддий танқидий чиқишлар салмоғи ошди. Журналистлар долзарб темаларда конкретроқ ва жиддийроқ ёзадиган, материални баён қилишнинг янги формаларини излайдиган бўлиб қолишди.

Давр, КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорлари матбуотдан қайта қуришнинг янада актив иштирокчиси бўлишини журналистлар коллективларидан қизғин, изланишларга бой ижодий меҳнатни талаб қилмоқда. Шунга кўра оммавий ахборот воситалари ижтимоий ҳаёт воқеаларини чуқур таҳлил этишлари, пайдо бўладиган проблемаларни ҳал этишнинг мақбул ечимларини топиб, жорий қилишда меҳнат коллективларига ёрдам беришлари даркор. Ишни қандай олиб боришга энг яхши намуна, илғор тажриба асосида ўргатиш ғоят муҳимдир. Бунда меҳнаткашлар вакилларини матбуотда чиқишларга кенгроқ жалб этишни унутмаслик керак. Раҳбар кадрларни ленинча талаблар руҳида, камтарлик ва топширилган иш учун масъулиятни ҳис этиш руҳида тарбиялаш ҳам матбуот диққат марказида турадиган масалалардан биридир.

Қайта қуриш шароитларида танқиднинг мезонлари ва характери ҳам ўзгараётганини журналистлар доимо ёдда тутишлари лозим. Партия матбуот танқиди ҳамиша партиявий ҳақиқатга негизланган, таҳлил чуқур ва мукаммал бўлишини талаб қилмоқда. Ана шундагина танқид раддиялар ёзиш эмас, балки жиддий фикр-ўйлар уйғотади, камчиликларга барҳам бериб, яхшироқ ишлашга рағбатлантиради. Хуллас, матбуот ҳаётнинг барча жабҳаларида илгари тўпланиб қолган эски нарсаларни улоқтириб ташлаб, янгиликка, прогрессив жараёнларга йўл очишда республика партия ташкилотларига фаол ёрдам бериши керак. Матбуотнинг ўз вазифаларини муваффақиятли бажариши эса кўп жиҳатдан партия комитетлари унинг жанговорлиги ва обрўсини ошириб бориш тўғрисида доимо ғамхўрлик қилишларига боғлиқдир.

Теран, самимий, ҳаққоний сўз билан республикамиз меҳнаткашларини янада самаралироқ ишлаб, жадаллаштириш марраларини эгаллашга илҳомлантириш матбуотнинг, профессионал журналистлар ва жамоатчи мухбирларнинг шарафли бурчидир. Зотан бу совет матбуоти дарғаси — «Правда» газетаси анъанасига муносиб иш бўлади.

Суратларда: 1. «Правда» газетаси масъул секретари А. Карпичев (ўртада) ҳузурида навбатдаги номерни макетлаштириш пайти.
2. «Правда» газетаси ижодкорлари ана шу бинода ишлашади.

Б. Кавашкин фотолари. (ТАСС).

МАТБУОТ КУНИ ШАРАФИГА

Тошкентда матбуот кунига ва «Правда» газетасининг 75 йиллигига бағишланган тантаналар бўлиб ўтди. 3 май куни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасига журналистлар, полиграфчилар, матбуот фаоллари ва унинг тарқатувчилари, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари келишди. Бу ерда бўлиб ўтган тантанали йиғилишда Ўзбекистон ССР Министрлар Советиҳузуридаги Ўзбекистон Ахборот агентлигининг директори Н. Е. Ғойибов доклад қилди.

Кейинги вақтда оммавий ахборот ва пропаганда воситалари, республика журналистлари коллективлари фаолиятида қувончли ўзгаришлар юз берганлиги айтиб ўтилди. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари турмушга чуқурроқ кириб бориб, партия ўртага қўйган жадаллаштириш концепцияси, КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми қарорлари туфайли рўй бераётган қайта қуриш, революцион янгиланиш жараёнларини бирмунча ёрқин акс эттира бошладилар.

Бироқ оммавий ахборот воситалари фаолиятида қайта қуриш ҳали зарур даражада жадал амалга оширилмаяпти, дейилди йиғилишда. Баъзи коллективлар ҳанузгача шароитда ишлашга тайёр эмасликлари, таркиб топган бир қолипдаги ишлардан воз кеча олмаганликлари аён бўлиб қолди. Матбуот ходимлари, ишчи ва қишлоқ мухбирлари партия ўз олдиларига қўйган режалар ва вазифаларни бажариш йўлидаги куч-ғайратларни ошириб, Улуғ Октябрнинг 70 йиллигини янги ижодий муваффақиятлар билан кутиб оладилар, деган ишонч билдирилди.

Йиғилиш аҳли Ўзбекистон Журналистлар союзининг дипломлари ва Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган ижодий конкурслар ғолибларини самимий табрикладилар.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин иштирок этдилар.

Байрам давомида редакциялар коллективларининг иши билан танишилди. Йиғилиш аҳли ҳузурида санъат усталари ва бадиий ҳаваскорлик коллективлари концерт бердилар.

(ЎзТАГ).

Табриклаймиз

СССР Журналистлар союзи правлениеси президиуми анъанага кўра, Совет матбуоти куни арафасида журналистика соҳасида йилнинг энг яхши ишлари учун Союз мукофотини берди. Бу йил мазкур мукофотга сазовор бўлганлар орасида «Совет Ўзбекистони» республика газетасининг катта мухбири **Дилбар Пирмқуловна МАҲМУДОВА** ҳам бор. У СССР халқларининг интернационал дўстлиги ҳамда совет турмуш тарзига бағишланган туркум материаллари учун СССР Журналистлар союзи мукофотининг лауреати бўлди.

СССР Журналистлар союзи правлениеси президиуми шаҳар, бирлашма, район ва кўп тиражли газеталарда оммавий ишларни энг яхши йўлга қўйганлиги учун М. И. Ульянова номли мукофотларни ҳам берди.

Бу соҳада «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг «ТРАКТОРОСТРОИТЕЛЬ» газетаси редакцион коллективи иккинчи мукофотни ва СССР Журналистлар союзининг Фахрий ёрлиғини олди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети 1987 йил 26 март куни «Ўн иккинчи беш йиллик учун тасдиқланган социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини ривожлантириш топшириқларини бажаришни таъминлаш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда партия XXVII съезди ишлаб чиққан социал сиёсатга мувофиқ ўн иккинчи беш йилликда халқ фаровонлигини анча оширишни, совет кишиларининг самарали меҳнат фаолияти учун шароит яратишни таъминлаш кўзда тутилганлиги таъкидланади. Социал-маданий соҳанинг моддий базасини ривожлантиришга капитал маблағ сарфи анча кўпайтирилди. Мамлакатда беш йилликнинг биринчи йилида уй-жойларни, умумтаълим мактабларини, амбулатория-поликлиника муассасаларини фойдаланишга топшириш планлари бажарилди.

Шу билан бирга, масаланинг кескинлиги камайгани йўқ. Социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда туб бурилиш бўлмади. Мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналар, қариялар ва инвалидлар учун интернат уйлар, клублар, маданият уйлари ва интернатларни фойдаланишга топшириш юзасидан 1986 йилга белгиланган планлар бажарилмай қолди. Ҳунар-техника билим юртлари қурилиши барбод этилди. Кўпгина министрликлар ва идоралар, республикалар ва областлар уй-жойларни ишга тушириш юзасидан белгиланган планларнинг бажарилишини таъминламадилар.

Бунинг сабаби кўп жиҳатдан шу билан изоҳланадики, министрликлар ва идоралар, республика органлари ва маҳаллий органлар ҳамон социал вазифаларни ҳал этишнинг сиёсий аҳамиятини тўла тушуниб етмаётирлар. Ана шу мақсадга ажратилган давлат маблағларининг ўзлаштирилмай қолаётганига мутлақо тоқат қилиб бўлмайди. Айниқса, СССР Давлат агросаноат комитети, СССР Трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министрлиги, СССР Химия саноати министрлиги, СССР Кўмир саноати министрлиги, СССР Алоқа воситалари саноати министрлиги, СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, СССР Қора металлургия министрлиги, СССР Станоксозлик ва асбобсозлик саноати министрлигида, Грузия ССР, Ўзбекистон ССР, Тожикистон ССР, Қозоғистон ССР, Қирғизистон ССР, Арманистон ССРда, РСФСРнинг Псков, Ростов, Астрахань, Кемерово, Чита, Мурманск, Смоленск, Рязань, Курган ва бошқа областларида уй-жой ҳамда бошқа социал-маданий объектлар қурилиши жуда қониқарсиз олиб борилди.

1987 йилда аҳволнинг яхшиланмаётганлиги жиддий ташвиш туғдирмоқда. Марказий ва маҳаллий органларнинг кўпгина раҳбарлари ҳали ҳам социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашни иккинчи даражали иш, деб ҳисобламоқдалар, уй-жойлар ҳамда бошқа социал-маданий объектлар қуриш ва ишга тушириш ҳажмини ошириш учун ҳамма резервларни ишга солмадилар, барча меҳнаткашларни, бутун аҳолини шу соҳадаги топшириқларни бажариш учун курашга сафарбар этмадилар.

Социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини ривожлантиришдаги қолоқликни тезроқ тугатиш, мамлакатда уй-жой муаммосини ҳал этишни жадаллаштириш мақсадида КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети умуман СССР бўйича социал-маданий соҳа объектларини фойдаланишга топшириш юзасидан 1988-1990 йилларга мўлжалланган топшириқларни тасдиқладилар. Бунда илгари беш йиллик планда кўзда тутилган уй-жой қурилиши ҳажмини 595 миллион квадрат метрдан 630 миллион квадрат метрга етказишни ҳамда бошқа социал-маданий объектлар қурилиши топшириқларини ана шу йилларга янада бараварроқ қилиб тақсимлашни назарда тутдилар. Мактаблар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, ҳунар-техника билим юртлари, клублар, поликлиникалар, меҳнат ветеранлари ва қариялар учун интернат-уйлар, болалар уйлари қурилиши ҳажми 1988 йилда 1986 йилдагига нисбатан бир ярим-икки баравар ортади.

Иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетлари ва Министрлар Советлари, КПСС ўлка ва область комитетлари, халқ депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари, СССР министрликлари ва идоралари, партия, совет, касаба

(Давоми иккинчи бетда).

КПСС Марказий Комитетида

КПСС Марказий Комитети «Меҳнат ва жамоат интизоми учун коллектив кафолати ҳаракати тўғрисида»ги масалани кўриб чиқди.

Қабул қилинган қарорда мамлакат халқ хўжалигининг турли тармоқларида «Меҳнат ва жамоат интизомига — коллектив кафолати» ҳаракати тобора кенг оммалашиб бораётганлиги таъкидланади. Саноат ва қурилишда ана шу ҳаракатда бригадаларнинг тахминан 15 проценти иштирок этмоқда, бу бригадаларда ишловчиларнинг сони салкам 8 миллион кишини ташкил этади.

Бу ҳаракат меҳнаткашлар ижоди туфайли вужудга келди. Свердлов областининг Северск шаҳридаги Ф. А. Меркулов номли қувур заводида бригадалар ўн саккиз йилдан буён меҳнат ва жамоат интизомининг аҳволи учун коллективнинг маънавий ва моддий жавобгарлиги тўғрисида мажбурият қабул қилади. Башарти, коллективда интизомни бузиш ҳоллари бўлмаса, моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг турли формалари жорий этилади, хусусан, бир йиллик иш якунларига мувофиқ мукофот кўпайтирилади. Айрим ходимлар ишлаб чиқариш ёки жамоат интизомини бузганлари тақдирда бригадалар коллективлари барча аъзоларининг ихтиёрий розилиги билан моддий мукофотнинг бир қисмидан воз кечадилар. Бригадаларнинг коллектив масъулият принципи асосида иш олиб бориши даврида заводда иш вақтининг зое кетиши етти баравар, прогуллар эса саккиз баравар камайди, жамоат тартибини бузиш икки баравар, кадрлар қўнимсизлиги 30 процент қисқарди.

Свердлов областининг партия, совет, хўжалик органлари ишчилар ташаббусининг ижтимоий-сиёсий аҳамиятини ҳамда халқ хўжалиги учун аҳамиятини ўз вақтида тўғри баҳолаб, ишчанлик билан қўллаб-қувватладилар. Бригадаларнинг ташаббуси технологияни ва ишлаб чиқаришни ташкил этишни, меҳнат ҳамда турмуш шароитини яхшилаш юзасидан конкрет тадбирлар билан мустаҳкамланди ва бу ташаббус кенг оммалашди. Областда бу ҳаракатга 1,5 мингдан ортиқ корхона ва ташкилот, 300 мингдан ортиқ ишчини бирлаштирган 24 мингга яқин бригада қўшилган. Бу ҳаракатда иштирок этаётган бригадаларда прогуллар сабабли иш вақтининг зое кетиши бошқа коллективларга нисбатан деярли 3—5 баравар кам.

Кўпгина бригадалар бу ҳаракатнинг формасини такомиллаштириб ва мазмунини чуқурлаштириб, меҳнат интизомигагина эмас, технология интизомига ҳам қатъий риоя қилинишини таъминлаш учун, ишлаб чиқарилаётган маҳсулот, бажарилаётган ишнинг юксак сифати, машина ва ускуналардан оқилона фойдаланиш, ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш учун зиммаларига коллектив масъулиятни олмоқдалар.

Бу ҳаракатнинг йўналиши ва характери КПСС Марказий Комитети 1985 йил апрель Пленуми, КПСС XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумининг хўжалик механизмини қайта қуриш, ишлаб чиқариш соҳасида бевосита демократиянинг ҳамма формаларидан самарали фойдаланиш, бошқаришда меҳнаткашларнинг бевосита иштирокини кенгайтириш, мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини амалга оширишда уларнинг ташаббускорлиги ва ижодкорлигини бутун чоралар билан ривожлантириш борасидаги йўл-йўриқларига мос келади.

КПСС Марказий Комитети интизомга коллектив кафолат ҳаракатини меҳнаткашлар тобора актив қўллаб-қувватлаётганликларига, ҳаракатнинг ўзи ишлаб чиқаришда ўз-ўзини бошқариш, коллективчилик муносабатларини мустаҳкамлаш, инсонни маънавий жиҳатдан тарбиялаш, меҳнат ва истеъмол мезони устидан жамоат контролининг конкрет тажрибаси сифатида хизмат қилишига муҳим аҳамият беради. Коллектив тарзидаги чора-тадбирлар меҳнат ва жамоат интизомини бузувчиларга ғоят зўр таъсир ўтказади. Татаристон АССР, Красноярск ўлкаси, Калуга, Куйбишев, Челябинск областларидаги корхоналарда ва ишлаб чиқариш бирлашмаларида ҳам коллектив кафолатни қўлланиш ижобий натижалар берди. Партия интизомни, тартибни мустаҳкамлаш ҳамда соғлом турмуш тарзини қарор топтириш тадбирларини амалга оширганлиги муносабати билан бу ҳаракат янада кенг тус олди.

Шу билан бирга бир қанча жойларда партия, касаба союз ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари бу ҳаракатнинг аҳамиятини тўла тушуниб етмай, бир четда кутиб турибдилар. Бу ишни ташкил этишда расмиятчилик билан ёндашишга, шошма-шошарликка, маъмуриятчиликка йўл қўйилмоқда, коллективлар қабул қилаётган мажбуриятлар ташкилий-иқтисодий ва ғоявий-тарбиявий чора-тадбирлар билан мустаҳкамланмаяпти.

КПСС Марказий Комитети илғор бригадаларнинг ташаббусини ҳамда Свердловск область партия ташкилотининг меҳнат ва жамоат интизомига коллектив кафолати ҳаракатини ривожлантиришга қаратилган аниқ йўналишдаги ишларини маъқуллади.

КПСС Марказий Комитети иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка, область, шаҳар, район партия комитетларига, бошланғич партия, касаба союз, комсомол ташкилотларига, совет ва хўжалик органларига илғор коллективлар намунасидан ва улар тўплаган тажрибадан фойдаланиб, меҳнат ҳамда жамоат интизомини мустаҳкамлаш, технологияларга қатъий риоя этилиши учун, маҳсулот ва бажарилаётган ишлар сифатини яхшилаш учун курашни кучайтириш мақсадида ана шу ҳаракатни кенг авж олдириш юзасидан зарур ташкилий ва сиёсий-тарбиявий ишларни амалга оширишни тавсия қилди. Коллектив кафолат ҳаракатини ривожлантиришда маъмуриятчиликка, ихтиёрийлик принципи бузилишига йўл қўйилмасин. Бу иш тўла хўжалик ҳисобини, маблағ билан ўзини-ўзи таъминлашни, меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлашнинг бригада (коллектив) формаларини жорий этиш, бошқаришда демократизмни ривожлантириш, ишлаб чиқариш — хўжалик фаолиятида юксак пировард натижаларга эришиш чора-тадбирлари билан мустаҳкам боғлиқ ҳолда амалга оширилиши лозим.

ВЦСПС, касаба союзлари Марказий Комитетлари ва маҳаллий Советлари, министрликлар ва идоралар, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, совет, касаба союз ва комсомол органлари, корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари халқ хўжалиги ҳамма тармоқларидаги меҳнат коллективларида меҳнат ва жамоат интизомига коллектив кафолат билан ишлаётган ишлаб чиқариш бригадаларининг ташаббусини кенг ўрганиш ҳамда оммалаштиришни таъминлашлари зарур. Бу ҳаракатнинг тармоқ ва территориал хусусиятларини, меҳнат коллективлари олдида турган вазифаларнинг долзарблигини ҳисобга олувчи илғор маҳаллий тажрибаларни ҳар томонлама умумлаштиришга алоҳида эътибор берилиши лозим. Ҳаракатда қатнашаётган ҳар бир кишини коллективчилик руҳида, топширилган иш учун юксак масъулият, онгли интизом, хўжасизлик ва исрофгарчиликка муросасизлик билан муносабатда бўлиш руҳида тарбиялаш учун унинг имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш муҳимдир. Ўз составига ишлаб чиқаришга биринчи марта келган ёшларни, ишлаб чиқариш ва жамоат тартибини бузувчи ходимларни қўшиб олаётган илғор бригадалар ташаббусини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш лозим.

СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети билан ВЦСПС мавжуд тажрибани ҳисобга олиб бригадаларда меҳнатни ташкил этиш ва унга ҳақ тўлаш хусусидаги норматив ҳужжатларга зарур ўзгартишлар ҳамда қўшимчаларни ишлаб чиқиб киритишлари лозим.

СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, СССР Кинематография давлат комитети, марказий, тармоқ, маҳаллий газеталарнинг, журналлар ва нашриётларнинг редакцияларига ишчиларнинг қимматли ташаббуси — ишлаб чиқаришда интизом ва тартибга, жамоат тартиби нормаларига қатъий риоя этилишига коллектив кафолатнинг социал-иқтисодий ва тарбиявий моҳиятини актив пропаганда қилиш, меҳнат коллективларининг илғор тажрибаларини ишчанлик билан ёритиш топширилди.

МЎЛ ҲОСИЛ УЧУН

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллиги шарафига 1000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш иштиёқида меҳнат қилаётган Фарғона область Киров районидаги «Искра» колхози пахтакорлари чигит экишни қизғин олиб боришяпти. Бригадалараро социалистик мусобақада икки марта Ленин ордени нишондори, республикада хизмат кўрсатган пахтакор Тўхтақўзи Росабоев бошлиқ бригада коллективи пешқадам.

Бригаданинг илғор механизатори Отақўзи Маматов, сеялкачи Муҳаммаджон Ўриновлардан иборат экипаж кунига 7-8 гектар майдонга барака уруғи қадашга муваффақ бўляпти.

Бригада коллективининг ғайрат-шижоати юбилей йилида она-Ватанга 65 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45 центнердан арзон ва сифатли «оқ олтин» ҳосили армуғон этишга қаратилган.

А. УЗОҚОВ.

• *Карл Маркс туғилган куннинг 169 йиллигига*

БАШАРИЯТГА БАХШИДА УМР

Ҳаётбахш илмий коммунизм таълимотининг асосчиси, илмий ҳақиқатларнинг толмас тадқиқотчиси ва кашшофи, оташин революционер, жаҳон пролетариатининг буюк устози ва йўлбошчиси, башарият Прометейи — Карл Марксни Ер куррасидаги тараққийпарвар кишилик ҳамиша зўр ифтихор ва чексиз миннатдорчилик билан хотирлайди. Бу улуғ инсон ўзининг бутун онгли ҳаётини, ақлу заковатининг генийсини, улкан қалбининг қайноқ ҳароратини башариятга, унинг бахтли келажаги учун курашга бахшида этганди.

Карл Маркс онгли ҳаётининг дастлабки қадамлариданоқ сиёсий кураш гирдобига шўнғиди, бутун умрини «арзимаган, чекланган, эгоистик қувончлар» келтирадиган ишга эмас, балки «энг кўп одамларга бахт келтирадиган» ишга тикди, «миллионларнинг бахти учун» курашга бағишлади.

К. Маркснинг башарият олдидаги хизматлари шундаки, у тарихий ривожланишнинг бутун бориши кун тартибига қўйган жумбоқларга аниқ ва мукаммал жавоб топиб берди. Маркс инсониятнинг онгида зўр инқилоб ясади, пролетариатнинг тарихий ривожланиш қонунларини тўғри акс эттирувчи илмий дунёқарашни ишлаб чиқди. У социализмни утопиядан фанга айлантирди, капитализмнинг ҳалок бўлиши ва коммунизмнинг тантана қилиши муқаррарлигини асослаб берди. К. Маркс ишчилар синфининг тарихий вазифаси эксплуататорлар тузумининг гўркови ва социалистик жамиятнинг бунёдкори эканлигини тушунтириб, бу мўъжизакор ғоя билан ишчилар синфини қуроллантирди. Пролетариатни озод қилиш учун кураш Маркс ҳаёти ва революцион фаолиятининг асосий мазмунини ташкил этди.

Революцион кураш жабҳаларида ва ҳаёт машаққатларини енгиб ўтишда Маркс ўзининг жанговар сафдоши ва энг яқин дўсти Энгельсдан беғараз ва беминнат мадад олиб турди. Маркс билан Энгельс биринчи бор 1844 йил август ойи охирларида Парижда учрашдилар. Икки буюк зотнинг тилларда достон бўлган ва зўр таҳсинларга лойиқ дўстлиги қарийб ярим аср давом этди. Улар давр революцион воқеаларининг марказида ҳамиша ёнма-ён турдилар, пролетариатнинг революцион таълимотини биргаликда ишлаб чиқдилар. Тарихда мисли кўрилмаган бу дўстлик ва ҳамкорлик башариятга диалектик ва тарихий материализм, сиёсий иқтисод ва илмий коммунизмнинг мукаммал назариясини ўз ичига олган МАРКСИЗМ таълимотини инъом этди.

Шу йилларда бирин-кетин уларнинг ҳамкорликда яратган «Муқаддас оила», «Немис идеологияси» асарлари, Маркс томонидан ёзилган «Фейербах ҳақида тезислар», «Фалсафа қашшоқлиги» асарлари пайдо бўлди. Маркснинг «Фейербах ҳақида тезислар»и Энгельснинг таърифича, «янги дунёқарашнинг буюк куртаги»ни ўзида мужассамлаштирган биринчи муҳим ҳужжат эди. Бу асарида Маркс: «Философлар дунёни турлича тушунтириб келдилар, эндиги вазифа уни ўзгартишдан иборатдир», — деб баралла айтди. Шу даврдан бошлаб марксистик философия табиат, жамият ва инсон тафаккури тараққиётининг умумий қонуниятлари ҳақидаги таълимот сифатида воқеликни тушуниш ва уни ўзгартиришда қудратли қурол бўлиб қолди.

1847 йили Маркс ва Энгельснинг жонбозлиги ва бевосита раҳбарлигида биринчи халқаро пролетарлар ташкилоти — «Коммунистлар союзи» барпо этилди. «Союз»нинг иккинчи конгресси топшириғига мувофиқ улар келгусида жаҳон ишчилар ҳаракатининг йўлчи юлдузи бўлиб қолган «Коммунистик партия манифести»ни ёздилар. 1848 йил февралида босилиб чиққан бу китобча илмий коммунизмнинг дастлабки программ ҳужжати бўлди. Маркс ва Энгельс мазкур китобчада пролетар интернационализмининг улуғ принципини намойиш этиб, жаҳон меҳнаткашларига қарата: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз» — деб ҳайқирдилар!»

1848 йил революцияси чоғида Маркс ва Энгельс революцион кураш айни қизиган Германияда эдилар. Маркс 1848 йил 1 июнидан чиқа бошлаган «Янги Рейн газетаси»да бош редактор вазифасида ишларди. Маркс ва Энгельс раҳбарлигида чиқиб турган бу газета пролетариат манфаатларини оғишмай ҳимоя қилди.

1848—1849 йил революцияси мағлубиятга учраб, газета ёпиб қўйилгач, ашаддий реакция йиллари бошланди. Маркс қувғинга учради. У Лондонга кўчиб борди ва умрининг охиригача шу ерда истиқомат қилди. Бутун ҳаётининг улкан маҳсули бўлган «Капитал» асари устида ишлади.

«Капитал»га материал тўплаш ва уни тартибга солиб ёзиш учун Маркс Британ музейи кутубхонасида 33 йил муттасил ишлади, жами салкам 40 йиллик умрини сарфлади. Бу асарни ёзиш учун ўндан ортиқ тилни мустақил ўрганганлигини, юзлаб китоблар, статистик ҳужжатлар ва хилма-хил тўпламларни кунт билан ўқиб-мутолаа қилганлигини айтсак, «Капитал»ни ёзиш учун нақадар улкан меҳнат сарфланганлигини тасаввур қилиш қийин эмас.

В. И. Ленининг таърифи билан айтганда, «Капитал» — асримизнинг энг буюк сиёсий иқтисод асари эди. Совет ҳокимияти йилларида «Капитал» СССРда қарийб 20 тилда 6 миллиондан ортиқ нусхада салкам 170 марта нашр қилинди.

К. Маркс улуғ назариётчигина эмас, балки истеъдодли амалиётчи ҳам эди. У ўз таълимотини ишчилар ҳаракатининг тажрибалари билан узвий боғлиқ ҳолда олиб борди, жанговар дўсти Ф. Энгельс билан биргаликда «Халқаро ишчилар жамияти» — I Интернационални ташкил этди, унга қарийб ўн йил раҳбарлик қилиб турди, капиталистик тузум асосларини ларзага келтирган коммунарларга ҳар томонлама кўмаклашди, ўз мақолаларида Париж Коммунасининг оламшумул тарихий аҳамиятини кўрсатди, Коммуна — пролетар давлатининг илк намунаси эканини таъкидлади.

Илмий коммунизм асосчилари назарияга ижодий муносабатда бўлиш, уни революцион практика билан боғлиқ ҳолда ривожлантириб бориш зарурлигини уқтирдилар, ўз таълимотларини қандайдир жонсиз схема, догма эмас, балки ҳаракат учун амалий қўлланма, деб ҳисоблардилар.

Жонажон партиямизнинг XXVII съездида қабул қилинган янги таҳрирдаги КПСС Программасида таъкидланганидек, Маркс ва Энгельс ишининг гениал давомчиси Владимир Ильич Ленин янги тарихий шароитларда уларнинг таълимотини ҳар томонлама ривожлантириб, ҳозирги замоннинг туб масалаларига жавоб топиб, ҳал қилиб берди, ишчилар ҳаракатини социалистик революция ва социалистик қурилиш назарияси билан, уруш ва тинчлик проблемаларига илмий қарашлар системаси билан қуроллантирди.

«Марксизм-ленинизм — дейилади янги таҳрирдаги КПСС Программасида, — яхлит революцион таълимот. Улуғ Ленин тузган партия илмий социализмни ишчилар ҳаракати билан боғлашнинг, назария билан практика чамбарчас бирлигининг жонли тимсоли бўлиб қолди. У марксизм-ленинизм партияси, революцион ҳаракат партияси бўлиб келди, ҳозир ҳам шундай ва бундан буён ҳам шундай бўлиб қолаверади». Бу — гениал Маркснинг табаррук номи ҳам, мўъжизакор таълимоти ҳам абадий барҳаёт эканлигидан ёрқин далолатдир.

В. АБДУЛЛАЕВ,
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетининг доценти.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советида

(Давоми. Боши биринчи бетда).

союз ва комсомол ташкилотлари социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини ривожлантириш юзасидан белгиланган топшириқларнинг бажарилишини сиёсий жиҳатдан ғоят муҳим аҳамиятга эга иш, деб ҳисоблашга мажбурдирлар. Уларга ана шу объектлар қурилишида ишларнинг аҳволини тубдан яхшилаш чораларини кўриш ҳамда йўл қўйилган қолоқлик ўрни тўлдирилишини таъминлаш топширилди. Бевосита жойларнинг ўзида, меҳнат коллективларида бундай топшириқларни энг кам миқдордаги топшириқ деб ҳисоблаб, уларни пухта кўриб чиқиш ҳамда амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш ташкил этилсин. Горькийдаги автомобиль заводи, «АвтоВАЗ» ишлаб чиқариш бирлашмаси ва бошқа илғор корхоналар коллективларининг социал проблемаларни ҳал этишни жадаллаштириш учун қўшимча имкониятлардан кенг фойдаланишга қаратилган ташаббусини оммалаштириш юзасидан ташкилотчилик ишлари кучайтирилсин. Уй-жой ва маданий-маиший объектлар қурилиши планларининг бажарилиши устидан амалий ва қатъий назорат ўрнатилсин, бу планларни амалга ошириш ишида ошкоралик кучайтирилсин.

Министрликлар ва идораларнинг, маҳаллий партия ва совет органларининг раҳбарлари уй-жой ва социал қурилиш юзасидан белгиланган планларнинг бажарилиши учун, бу йўлда барча резервлардан фойдаланилиши учун шахсан жавобгар эканликлари огоҳлантирилди. Партия, совет ва хўжалик ходимларининг партия социал сиёсатини рўёбга чиқариш борасидаги фаолиятига бу планлар қатъий белгиланган муддатларда амалга оширилиши натижаларига қараб баҳо берилади.

СССР Госстройининг, қурилиш комплекси министрликларининг диққат-эътибори мамлакатнинг бир қанча регионларида касалхоналар, мактабгача тарбия муассасалари, клублар, ҳунар-техника билим юртлари қуриш соҳасидаги иш қониқарсиз эканлигига, уй-жой-граждан қурилиши суръатлари асоссиз равишда пасайтириб юборилганлигига, хўжалик юритишнинг иқтисодий усулларига сусткашлик билан ўтилаётганлигига, қурилишнинг ишлаб чиқариш базаси қувватларидан ёмон фойдаланилаётганига қаратилди ва шу камчиликларни тугатиш юзасидан таъсирчан чора-тадбирлар кўриш талаб қилинди.

СССР Госстройига, СССР Госпланига ва СССР Госснабига қурилиш министрликлари ҳамда бошқа манфаатдор министрликлар ва идоралар билан биргаликда бинокорлик материаллари саноати ва цемент ишлаб чиқаришни, уй-жой бинолари ва бошқа социал объектларни қуришни, қурилиш ва йўл машинасозлигини ривожлантиришнинг моддий-техника базасини ривожлантириш юзасидан 1987—1995 йилларга мўлжалланган таклифларни жуда қисқа муддатда КПСС Марказий Комитети муҳокамасига тақдим этиш топширилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига, министрликлар ва идораларга социал-маданий соҳа объектларини қурилиш муддатларининг амалдаги нормативларига қатъий мувофиқ равишда зарур ҳажмдаги пудрат ишлари билан таъминлаб туриш, мазкур объектлар қурилишини икки йиллик планлаштиришни тезроқ кенг миқёсда жорий этиш, янги уй-жойларга ва бошқа социал-маданий соҳа объектларига ҳамма манбалар ҳисобидан ишлаб чиқариш қурилиши учун кўзда тутилган капитал маблағларнинг камида 10 процентини қўшимча равишда сарфлаш, қурилиш ташкилотларини мустаҳкамлаш, уларга зарур ёрдам бериш ва белгиланган топшириқларнинг бажарилиши учун талабчанликни кучайтириш таклиф этилди.

Уй-жой бинолари ҳамда бошқа социал-маданий соҳа объектлари қурилишининг ўн иккинчи беш йиллик учун тасдиқланган программаси қандай бажарилаётганлиги устидан жамоат назоратини кучайтириш зарур, деб топилди. Шу объектларнинг қурилиши меҳнат коллективларининг йиғилишида, матбуотда, радио ва телевидение орқали кенг муҳокама қилиниши керак. Белгиланган топшириқларнинг бажарилишини барбод қилаётган, социал масалаларнинг ҳал этилишига етарли баҳо бермаётган кишилар қаттиқ танқид қилинсин. Уй-жой ва социал-маданий қурилиш соҳасидаги илғор тажриба мунтазам равишда умумлаштирилиб, пропаганда қилиб борилсин.

СССР Министрлар Советининг социал ривожланиш бюросига ва СССР Госстройига ўн иккинчи беш йиллик учун кўзда тутилган топшириқларнинг амалга оширилиши устидан назоратни кучайтириш, пайдо бўлаётган масалаларни зудлик билан ҳал этиш, министрлик ва идораларга зарур ёрдам бериш тавсия этилди.

* * *

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети партия, совет, хўжалик органлари, меҳнат коллективлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари социал-маданий соҳанинг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш учун кенг миқёсда ва ҳамма жойда курашни авж олдирадилар, ушбу қарорда белгиланган топшириқларнинг бажарилишини таъминлайдилар, деб қатъий ишонч билдирдилар, бу эса партия социал сиёсатини ҳаётга татбиқ этишнинг, совет кишилари фаровонлигини оширишнинг муҳим босқичи бўлади.

• *Мутахассислар маслаҳати*

ИПАК ҚУРТИНИНГ ОЗУҚА БАЗАСИ ЭЪТИБОРДА БЎЛСИН

Республикамиз пиллакорлари Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги юбилейи йилида Ватанга 31,1 минг тонна юқори сифатли «кумуш тола» етказиб бериш мажбуриятини қабул қилганлар. Бу юксак маррага эришишда, шубҳасиз тармоқнинг озуқа базаси катта роль ўйнайди. Мавжуд тут дарахтлари ва тутзорлари етарли бўлиб, уларни вақтида агротехника қоидаларига кўра парвариш қилаётган хўжаликлар йил сайин пилладан юқори ҳосил олишаётгани сир эмас.

Республикамиз колхоз ва совхозларида бу йил 57 миллион туп тут кўчати ўтқазиш планлаштирилганди. Баҳорнинг қулай кунларидан омилкорлик билан фойдаланган илғор колхоз ва совхозлар бу борада белгиланган планларини барвақт бажариб қўйдилар. Энди эса энг муҳим вазифалардан бири — уларни тўла кўкариб кетишини таъминлашдир.

Кўчат экилгандан сўнг уни тезда суғориш керак. Айниқса, биринчи сув катта аҳамиятга эга. Бунда кўчат ерга яхши ўрнашиб, илдизлар пайдо бўлишига имкон туғилади ва ниҳол амал олади. Кези келганда шуни айтиш кераккки, баъзи хўжалик раҳбарлари, агрономлар, ишлаб чиқариш раҳбарлари ва мутахассислар ишга совуққонлик билан қараб, баъзан кўчатларнинг сифатсиз, тўғри келган жойга (сув чиқмайдиган майдонларга ҳам) экиб кетилаверишига, қаровига эътибор беришмади. Натижада, уларнинг кўкариш проценти пасайиб, кўкарганлари ҳам чўкиртак бўлиб қолмоқда. Тутларга шакл берилмаслиги оқибатида, ўз шаклларини йўқотиб қўймоқда. Бундай ҳоллар айниқса Тошкент, Сирдарё, Жиззах областлари хўжаликларида тез-тез учраб турибди.

Кўпгина хўжаликларда янги экилган ва ҳали ипак қурти учун фойдаланилмаётган тутларга маъсул шахслар тайинланмаган. Тўғри, бошида тут дарахтлари пиллакорларга бўлиб берилади. Лекин қурт боқиш мавсуми тугаши билан улар яна эгасиз қолиб кетмоқда. Бизнингча, янги экилган кўчатлар ва мавжуд тут дарахтлари парваришини кучайтириб, уларни хўжаликлардаги ишлаб чиқариш бригадалари зиммасига юклаш мақсадга мувофиқ бўларди.

Ўтган йил куз анча иссиқ келди. Шунинг учун ҳам тут дарахтларининг вегетация даври узоқ давом этди. Новдалар яхши пишди. Қиш ҳам ўтган йилларга нисбатан юмшоқ бўлди. Новдалар совуқдан деярли зарарланмади. Лекин қиш давомида ёғингарчилик нормадан анча кам бўлгани учун тупроқда нам камроқ тўпланди. Март ва апрель ойлари бошларидаги ёғингарчилик намнинг ерни устки қатламидагина йиғилишига имкон берди.

Хўш, бу йил тупроқда тўпланган намлик тут дарахтларининг нормал ривожланиб, уларнинг яхши барг ёзишлари учун етарлими? Етарли, лекин тут дарахтларининг сўрувчи илдизлари бир-бир ярим метр чуқурликда жойлашган. Ана шу зонада намлик ва зарур озуқа моддалари етарли бўлсагина дарахт новдаларидаги куртаклар текис кўкариб, тез барг чиқаради, жадал ривожланади ва тўйимли бўлади. Бироқ бу йил ёғингарчилик кўп бўлса-да, тўпланган намлик ҳали тут дарахтларининг пастки сўрувчи илдизларига қадар етиб боргани йўқ. Ернинг устки қатламидаги намлик эса ҳаво ҳарорати кўтарилиши билан буғланиб кетиши мумкин. Шу кеча-кундуздаги асосий вазифа — якка тут дарахтларининг атрофи юмшатилиб, бегона ўтлардан тозаланиши, плантациялар ораси чизелланиши керак.

Баргнинг ҳосили ва сифатини ошириш учун баҳорда ҳар бир тут дарахтининг тагига (уларнинг ёшига қараб) минерал ўғитлар солиш тавсия этилади. Масалан, 10 ёшгача бўлган дарахтлар учун 180 грамм амиак селитраси, 150 грамм суперфосфат, 10 дан 20 ёшгача бўлган дарахтлар учун 375 грамм амиак селитраси, 310 грамм суперфосфат, 20 дан —40 ёшгача дарахтларга эса 750 грамм амиак селитраси солиш лозим.

Бута типдаги тутзорларни парвариш қилишга тупроқ етилиши билан киришилади, бунда қатор ораларни механизмлар ёрдамида (20 сантиметр чуқурликда) юмшатиш керак. Ўғитлар самарадорлигини ошириш учун ўғит солиб бўлгандан кейин тезлик билан суғориш керак.

Қуртларни сўлимаган барг билан таъминлаб туриш йўлида тутзорлар ипак қуртлари уч ёшгача бўлган давр давомида камида 2 марта суғорилиши шарт. Тутзорлар вақтида суғорилса ва улар минерал ўғит билан яхши озиқлантирилса, барг ҳосили 25—30 процентга ошади, унинг таркибида ипак қурти учун зарур бўлган моддалар етарли бўлиб, қуртлар бақувват ва соғлом ўсади.

Маълумки, бир қути уруғдан очирилган қуртнинг пилла ўраши учун ҳаммаси бўлиб 1000-1200 килограмм барг сарфланади. Бунинг 6 килограмми биринчи ёшида, 24 килограмми иккинчи ёшида, 60 килограмми учинчи ёшида, 160 килограмми тўртинчи ёшида, ва 750 килограмми бешинчи ёшида берилади. Бошқача қилиб айтганда, қуртнинг биринчи ёшидан тўртинчи ёши охиригача жами баргнинг 25 проценти, бешинчи ёшида эса 75 проценти сарфланади. Мана шуни эътиборга олиб, қуртнинг ўсиши даврида баргни ниҳоятда тежаб-тергаб сарфлаш керак, токи, барг қуртнинг охирги ёшигача етарли бўлсин.

Ўрта Осиё ипакчилик илмий текшириш институти барглардан самарали фойдаланиш мақсадида қуртлар ёш даврида баргни махсус тутзорлардан тайёрлашни таклиф этади. Бунинг учун қуртхоналар яқинида тор қаторли (0,9 х 0,9 ва 1,2 х 2 метр) тутзорлар ташкил этилиб, ипак қуртларининг биринчи—учинчи ёшида фақат шу плантациялардан фойдаланиш лозим. Махсус тутзорлари бўлмаган хўжаликларда эса мавжуд тут дарахтлари ва тутзорлардан оқилона фойдаланиш керак.

Қуртлар 1-2 ёшида барг тут дарахти каллагининг пастки қисмидан —ёш новдалар учун ўсиш нуқтаси қолдириб олинади. Қуртлар учинчи ёшида бачки новдалар, 4 ёшида эса каллакнинг пастки қисмидаги новдалар кесилади. Бешинчи ёшида эса каллакдаги асосий новдалар махсус боғ қайчиси билан олиниши керак.

Айтилган ана шу агротехника қоидалари тўла бажарилса, юқори ва сифатли барг ҳосили етиштирилиб, хўжаликлар пилладан мўл ҳосил оладилар.

О. ПЎЛАТОВ,
Ўрта Осиё ипакчилик илмий-текшириш институти тут селекцияси бўлимининг бошлиғи, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

У. ҚУЧҚОРОВ,
катта илмий ходим, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

• *Дунё овози*

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ГАВАНА

Куба Халқ ҳокимияти миллий ассамблеяси раисининг ўринбосари Северо Агирре дель Кристо Никарагуадан қайтиб келгандан кейин журналистлар билан суҳбатда парламентлараро иттифоқнинг Манагуада бўлиб ўтган 77-конференцияси натижаларидан мамнун эканлигини айтди. Куба делегациясининг бошлиғи анжуман қатнашчилари Ер юзида мустаҳкам тинчлик ўрнатиш йўлларини излаш зарурлигини якдиллик билан қўллаб-қувватлаганликларини алоҳида таъкидлади. Шу муносабат билан, деди у, Совет Иттифоқининг ядро уруши хавфини тугатишга қаратилган ташаббуси юксак баҳоланди.

● ПАРИЖ

Якшанба куни Франциянинг шарқидаги Страсбург шаҳрида Франция Бош министри Жак Ширак билан ГФР Федерал канцлери Гельмут Колнинг учрашуви бўлиб ўтди. Франс пресс агентлигининг хабар қилишича, улар Европада ўртача олислик ракеталарини ҳамда оператив-тактик ракеталарни тугатиш тўғрисидаги совет таклифлари хусусида умумий позицияни ишлаб чиқишга уриндилар.

Икки мамлакат ҳукуматларининг бошлиқлари матбуот конференциясида уч соат давом этган музокараларга якун ясадилар. Г. Коль, жумладан, томонлар яқин орада қуролсизланиш масалалари юзасидан умумий позицияни белгилаб оладилар, деб умид билдирди. У «ўз мамлакатининг позициясини белгилашдан олдин ўртача олислик ракеталари ва оператив-тактик ракеталарни тугатишга оид совет таклифлари тўла рўйхатини пухта ўрганиб чиқиши лозим»лигини айтди. Канцлер ГФРнинг позицияси шу ойнинг охирига қадар Ғарбий Европадаги шериклар билан келишиб олингандан кейин белгиланади, деб таъкидлади.

Ўз навбатида Жак Ширак «қуролсизланиш масалаларида шошилмаслик керак», деди. У Франция ҳукумати совет ташаббуслари хусусида тийилувчи позицияда турганлигини яна тасдиқлади. ГФР канцлери каби Франция Бош министри ҳам «Ғарбий Европадаги асосий мамлакатлар билан келишиб олинганидан кейингина умумий позиция қабул қилинади», деб таъкидлади.

● ВАШИНГТОН

АҚШ конгрессининг вакиллар палатаси келгуси молия йили учун ҳарбий бюджет лойиҳасини муҳокама қила бошлайди. Конгресс аъзолари асос сифатида таклиф этилган икки пландан қайси бирини қабул қилишни ҳал этишлари керак. Иккала лойиҳада ҳам маъмурият сўраган маблағни қисқартириш кўзда тутилади. Лекин бирида ҳарбий бюджетни 6 миллиард доллар, иккинчисида 23 миллиард доллар қисқартириш таклиф этилади. Мунозара чоғида қурол-яроғларни контрол қилиш масаласи ҳам муҳокама қилинади, чунки қонун лойиҳасига тузатишлар СМТ программасига ажратиладиган маблағни камайтириш, ер ости ядро синовлари қувватини чеклашни таклиф этади. Бундан ташқари ана шу ҳужжатларнинг лойиҳалари космосдаги нишонларга қарши йўлдошурар қуролларни синаб кўришни, стратегик ҳужум қуролларини СҚЧ-2 шартномасида кўзда тутилганидан кўпайтиришни тақиқлашни ҳам назарда тутади.

● НЬЮ-ЙОРК

Якшанба куни Массачусетс штатининг маъмурий маркази Бостон шаҳрида бўлиб ўтган навбатдаги йиллик «очликка қарши юриш»да Янги Англиянинг ҳамма штатларидан келган 25 мингдан ортиқ киши қатнашди. Бошпанасизларга ёрдам кўрсатиш билан шуғулланаётган маҳаллий жамоат ва диний ташкилотлар уюшмасининг бундай юриши ўн саккизинчи марта ўтказилди. Юришнинг ҳар бир қатнашчиси, деди ташкилот комитетининг раиси Фарина Сэвина ТАСС мухбири билан суҳбатда, илгари қариндошлари ва танишлари ўртасида тўпланган маълум миқдордаги пулни умумий фондга топширади. Сўнгра ана шу фонддаги маблағ Бостон ҳамда шаҳар четларида бошпанасизлар учун овқат тайёрлаш, тунаш жойлари ва бошпаналар учун сарфлашга топширилади. Юриш ташкилотчиларининг гапларига қараганда, бу йил ана шу фондда салкам 2,5 миллион доллар пул тўпланган.

(ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ МИНИСТРЛИГИ:

— Ғ. Одиловнинг аризасида баён этилган фактлар Тошкент шаҳар халқ контроли комитети томонидан (худди шундай мазмундаги аризани у республика халқ контроли комитетига ҳам юборган) текширилди. Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети фонд интизомини бузганлиги, пул маблағларини мукофот ва маош сифатида нотўғри тўланишига йўл қўйганлиги учун 5-таксопарк директори Ш. Дўстмуҳамедовга қаттиқ виговор берди ва ойлик маоши миқдорида 230 сўм пул начети ёзди. Шунингдек, комитет ишда камчилик ва нуқсонларга йўл қўйганликлари учун 5-таксопарк бош инженери Р. Собировга ва бош бухгалтер Е. Москаленкога ҳайфсан эълон қилди.

5-таксопарк маъмурияти буйруғи билан навбатчи механиклар ишлари устидан бўш назорат ўрнатганлиги учун ПТО бошлиғи Абдураҳмоновга ҳайфсан берилди. 2-ва 3-автоколонналар бошлиқлари Самигунов ва Иноғомовларга камчиликлар қаттиқ кўрсатиб ўтилди.

Шунингдек, аризада баён этилган фактлар республика прокуратураси томонидан ҳам текширилди. Пассажир автотранспортидаги салбий ҳодисаларга қарши курашни кучайтириш ҳуқуқ-тартиботни муҳофаза қилиш органларига тавсия этилди.

●

СОВЕТОБОД РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИ:

— «Москва» совхозида яшовчи К. Туркмоновнинг аризаси текширилди. Унинг якунлари район халқ маорифи бўлими Советида муҳокама қилинди. Педагог кадрларга нисбатан талабчанликни бўшаштирганлиги, мактаб ҳужжатларини юритишда, жумладан, аттестатлар ва фахрий ёрлиқларни тўлғазишда камчиликларга йўл қўйганлиги, таълим-тарбия ишларини бўшаштириб юборганлиги учун 6-ўрта мактаб директори И. Ҳасанов вазифасидан озод қилинди.

●

САМАРҚАНД ШАҲАР СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:

— Пахтакор районидаги Ульянов номли совхозда яшовчи Ҳ. Эгамбердиевнинг аризаси текширилди. Унда кўрсатилган фактлар тасдиқланди. Ўз хизмат вазифасига совуққонлик билан муносабатда бўлганлиги учун «Регистон» меҳмонхонаси 3-қават навбатчиси Н. Мамедова қаттиқ огоҳлантирилди.

БИР ЙИЛДА — 200 ИНШООТ

Навоий областида озуқа сақланадиган иккита бостирма майдончаси қуриб битказилди. Уларнинг ҳар бири 250 тонна сенаж, 750 тонна силос, 240 тонна ем-хашак сақлашга мўлжалланган. Қашқадарё ва Хоразм областларида ҳам ана шундай объектлар фойдаланишга топширилди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети қурилиш ташкилотлари шу йилнинг ўзида 200 та омбор қуриб битказишга қарор қилди. Ишларни жадаллик билан олиб бориш режалари тузилди.

И. АХМЕТОВ,
«Узагрооргтехстрой» трести матбуот группасининг бошлиғи.

● ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

ЛОҚАЙДЛИК

Ҳозир партиямиз жамият ҳаётининг барча жабҳаларида ишни қайта қуриш ҳисобига жадал ривожланишни таъминлаш вазифасини қўймоқда. Жадаллаштиришнинг асосий ҳаракатлантирувчи кучи эса инсондир. Инсон омилини кучайтирмасдан туриб бирор бир ютуқни қўлга киритиш мумкин эмас. Аммо мана шу оддий ҳақиқатни унутиб қўйганлар ҳануз учраб туради.

Масалан, Охунбобоев районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхози раҳбарларининг фаолияти бунга ёрқин мисолдир. Хўжаликда «қайта қуриш», «жадаллаштириш», «инсон омилини активлаштириш», деган сўзларни тез-тез такрорлашни яхши кўришади. Амалий ишга келганда эса жонларини койитишни исташмайди.

Колхоз фермасида асосан хотин-қизлар меҳнат қилишади. Бу ерда бўлган киши чорвадорлар учун зарур оддий шарт-шароитлар ҳам яратилмаганлигининг гувоҳи бўлади. Фермадаги ишларни кўп қисми қўлда бажариляпти. Дам олиш хонаси, ошхона, медицина пункти хизматидан баҳраманд бўлиш ҳамон чорвадорларнинг орзуси бўлиб қолмоқда. Бунинг устига хўжалик раҳбарлари болалар боғчаси очиб, ёш болали аёлларнинг хотиржам ишлашини таъминлаш борасида ҳозирча қуруқ ваъдадан нарига ўтишмаяпти. Шу туфайли сут соғувчилар кичкинтойларини ўзлари билан фермага олиб келишга мажбур бўлишаётир. Молхоналарга яқин жойда назоратсиз қолаётган болаларнинг оналари унумли ишлашларига ким кафолат бера олади!

Шу туфайли колхоз фермасида чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш кўнгилдагидек эмас. Гўшт, сут етиштириш планлари мунтазам бажарилмай келяпти. Хўжалик раҳбарлари аҳволни ўнглаш, тармоқни юксалтириш, чорвадорлар учун қулай иш ва дам олиш шароитлари яратиш ўрнига лоқайдлик қилишни афзал кўришаётир.

СУРАТДА: ёш болаларини фермага олиб келган сут соғувчилар.

Ш. ОЛИМОВ фотоси (ЎзТАГ).

БУГУН — СОВЕТ МАТБУОТИ КУНИ

МАТБУОТ — ҚАЙТА ҚУРИШ ҚУРОЛИ

Ҳозир оммавий ахборот воситаларининг таъсирчанлиги янада катта аҳамият касб этмоқда. Марказий Комитет уларни яратувчилик воситаси деб, тор маҳкамачилик ва маҳаллийчиликка муросасиз бўлган умумпартиявий нуқтаи назарнинг ифодачиси, деб билади.

(КПСС Марказий Комитетининг партия XXVII съездига Сиёсий докладидан).

● Бу фотолавҳалар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонасида олинган. 1. Ротация цехида. Суннат Акбаров бу ерда кўп йилдан бери меҳнат қилади. Нашрларнинг сифатли бўлишида унинг ҳиссаси катта. 2. Газета саҳифалаш-линотип цехида. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими Раиса Петрико (ўнгда) ёш ишчи Раила Мингалиева билан мақолаларнинг терилиш сифатини кўздан кечиришяпти.

В. Молгачев фотолари.

БОШ ОМИЛ

Бугунги кун моҳияти, салоҳияти қайта қуриш учун бораётган кураш билан белгиланмоқда. Зеро, бу фаолиятимизнинг бош омили, ишимизнинг мазмунидир. Чунки ана шу кураш пировардида юксалиш, истиқбол, ҳалоллик сингари улуғ мақсадлар мужассам. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети XVI пленуми руҳи, таъсири, бошловчилик кучи билан бизнинг газетамиз ҳам қайта қуриш учун кураш чизиғига чиқди. Бу эса редакциямиз ижодий коллективини янгича фикрлашга, фаол ва жанговар бўлишга ўргата бошлади.

Партия XXVII съезди бу борадаги аниқ, долзарб вазифаларни белгилаб берди. Эътиборни ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг энг долзарб масалаларига қаратди. Қайта қуриш ва жадаллаштириш ғояларини ҳар бир кишининг онги ва қалбига етказиш, бу умумхалқ ишида ҳар ким ўз ўрнини топиб олишга кўмаклашиш коллективимизнинг иш программасига айланди. «Қайта қуриш: илк қадамлар», «Жадаллаштириш — давр тақозоси», «Бу ҳақда партия съездида айтилган эди», «Агросаноат комплекси: қайта қуриш муаммолари» сингари рубрикалар остида берилаётган мақолалар шу куннинг муҳим муаммоларига бағишланди. Ошкоралик фаолиятимизга кириб келди.

Очиғини айтиш керак, қайта қуриш силлиқ бормаётганидек бу борадаги ишларимиз ҳам осонликча кўчмаётир. Баъзан кимнингдир йиллар давомида ардоқланган обрўйига тегишга, танқидга одатланмаган бошқа бировнинг жанжалларига жавоб беришга тўғри келмоқда. Танқидий мақолалар тайёрлангунча редакция телефонлари тинмаслиги, мақола газетада босилгач эса уни кўр-кўрона тан олмаслик ҳоллари барҳам топмаган. Масалан, газетада журналист А. Ҳайитовнинг «Жон куйдирмасанг» сарлавҳали танқидий мақоласидан кейин ана шундай ҳол юз берди. Аввалига Самарқанд қурилиш материаллари ишлаб чиқариш бирлашмаси раҳбарлари турли идораларга раддиялар ёзишди. Важлари ўтмади. Бош директор С. Юсупов эса мухбирни қабул қилишга вақт топмади. Газета масалага яна қайтгач, у редакцияга қўнғироқ қилиб, авторни ҳақоратлаш даражасигача етди. Бирлашма бош директорининг бундай хатти-ҳаракати кимни ажаблантирмайди, дейсиз?!

Ўтган йили газетада Пахтачи районидаги Пушкин номли совхоз партия комитетининг комсомолга раҳбарлиги сустлиги танқид қилинди. «Ғафлат уйқусида» сарлавҳали танқидий мақола чиққач, Пахтачи район партия комитети масалани атрофлича ўрганиш, таҳлил этиш ўрнига норозилик билдириш позициясини эгаллади. Яна мавзуга қайтилди. Бу сафар ҳам газета камчиликларни асослаб берди. Шундан кейингина район партия ва комсомол комитетлари танқидни тан олишга, бу борада чора-тадбир белгилашга мажбур бўлишди.

Қайта қуриш даври кураши газетанинг одамлар билан алоқасини мустаҳкамлади. Хатлар оқими кучайди. Газета тиражи ошди. Бу эса уни молиявий жиҳатдан ўз-ўзини бошқаришини таъминлади.

Айни пайтда газетхонлар катта ишонч билан редакцияга кириб келишмоқда. Аризалар, шикоятлар асосида бир қатор чиқишлар уюштирилди. Лекин айрим ташкилотлар, идоралар раҳбарлари бундай чиқишларга кўника олмаяптилар. Баъзан эса қуруқ жавоб беришдек расмиятчилик билан шуғулланмоқдалар. Масалан, Самарқанд шаҳридаги «Москва» маҳалласи аҳолиси шикоятига асосланиб тайёрланган «Жумбоқлари кўп» сарлавҳали танқидий мақолага Темирйўл район прокуратураси (прокурори Н. Ҳолиқов) ана шундай муносабатда бўлди. Газета масалага яна қайтди. Бироқ ҳалигача аҳоли талаби қондирилган эмас. Ҳамон йўл ва болалар майдончалари учун ажратилган жойга автомашиналар қўйиляпти.

Мана газетамизнинг дастлабки сони чоп этилганига 70 йил тўлди. Биз босиб ўтилган бу тарихий йўл сабоқларидан хулоса чиқариб олмоғимиз талаб этилади. Баъзан шошма-шошарликка, мақтовларга берилишга йўл қўйилди. Энди ана шу хатоларни такрорламаслик чоралари белгиланди. Бироқ шунга қарамай қайта қуриш йўлидаги ҳаракатимиз ҳали суст. Коллективимиз ўз фаолиятини бутунлай қайта қурди деб айтолмаймиз. Муҳим партиявий масалаларни ёритишда, қишлоқ хўжалиги муаммоларини дадиллик билан кўтариб чиқишда, идеология жабҳасидаги нуқсонларни кўрсатиб беришда, тажрибаларни таҳлил қилишда янада журъат, маҳоратни намойиш этиш — олдимизда турган вазифаларнинг мағзини ташкил қилади. Зеро, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми матбуотни ана шунга даъват этди.

А. ЙЎЛДОШЕВ,
Самарқанд область «Ленин йўли» газетаси партия турмуши бўлими мудири.

ҲАЁТ МАЗМУНИ

ВЕТЕРАН ЖУРНАЛИСТ СЕРАФИМ ВАСИЛЬВИЧ МЕЛЬНИКОВ ҲАҚИДА ҲИКОЯ ҚИЛАМИЗ

● БИОГРАФИЯСИДАН САТРЛАР

Унинг меҳнат фаолияти 20-йилларда бошланди. Совет муассасаларида ишлади. Ҳаётдаги революцион ўзгаришларнинг, Советлар ҳокимияти қувончли зафарларининг гувоҳи бўлди. 22 ёшида ҳарбий хизматга чақирилди. Она-Ватан олдидаги бурчини шараф билан оқлади. У самога учувчилар сафида кўтарилди. Туркистон ҳарбий округида хизмат қилганида ҳам жанговар топшириқларни муваффақиятли бажарди, эъзозга сазовор бўлди.

Ҳарбий хизмат муддати тугагач, Тошкентга келди. Матбуот органларида меҳнат қила бошлади. «Комсомолец Узбекистана», «Физкультурник Узбекистана», «Ташкентская правда» газеталарида ишлади. Журналистик маҳоратини чархлаб борди. Ёзилажак мавзуларни атрофлича ўрганди, тажриба орттирди. Мана, 27 йилдирки, у Ўрта Осиё матбуотининг байроқдори — «Правда Востока» газетаси редакциясининг отахон ходими, унинг фахри. У қарийб чорак аср «Правда Востока» газетасининг масъул секретари бўлиб ишлади.

● ҲАМКАСБЛАРИ У ҲАҚДА

Лола ИСАМУҲАМЕДОВА — бўлим мудири:
— Серафим Васильевич билан узоқ йиллар мобайнида ишлаб келаётирман. Унинг бажарган ишлари кўламини тасаввур этиш ҳайратланарлидир. Кўпинча кунни кунга улаб ишлашга тўғри келарди. Ўша кезларда у чарчамасди, фаолиятидаги ҳар бир воқеага синчковлик билан қарарди. Меҳрибонлик, дилкашлик, самимийлик коммунист журналистга хос фазилатдир. У ана шу фазилатлари билан ҳурмат қозонди. Айниқса, ёш қаламкашларга берган ёрдами ва маслаҳатларини кўп эшитганман, кўрганман.

Александр ПУКЕМОВ — масъул секретарь: Газета макетини яратиш ўзгача санъат. Редколлегия тасдиқлаган навбатдаги номерни тайёрлашда ҳар бир редакциянинг ўзига хос услуби бўлади. Шакл ва мазмуннинг яхлитлигига эришишда редакция бош штаби секретариат ва масъул секретарнинг ўзгача ўрни бор. С. Мельников мактаб яратган журналистлардан. Биз ундан кўп нарсани ўргандик ва ўрганмоқдамиз.

● БАРДАМЛИГИ — МЕҲНАТ ЗАВҚИДАН

«Ижодий иш — гўзал, жуда ҳам оғир ва ҳайрон қоларли даражада хурсанд қилувчи меҳнатдир», деган эди ёзувчи Н. Островский. Ана шу сўзлар доимо ёдимда. Илк мақолам эълон қилинганига 60 йил бўлиб қолди, — дейди биз билан суҳбатда Серафим Васильевич. — Пермь область газетасида босилган «Яхши ташаббус» номли мақола мени катта йўлга олиб чиқди. «Правда Востока» газетаси тахламларини кўздан кечирарканман, меҳнатим қолдирган изларни ўйлайман. Ҳозир адабий секретарь бўлиб ишламоқдаман. Замон руҳи — қайта қуриш даврига мос мақолалар ёзмоқдаман.

Ҳар куни эрта тонгдан у қадрдон ишхонасига келади. Ҳамкасблари билан саломлашгач, ишга шўнғиб кетади. Бугунги кун ҳам завқли меҳнат билан ўтишини у қалбдан сезиб туради.

Ҳ. СУЛТОНОВ.

Суратда: ветеран журналист С. Мельников навбатчи секретарь Л. Манееваға газетанинг номери хусусида маслаҳат бермоқда.

В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

● Район газетаси редакциясининг бир куни

ҚАНОАТЛАНМАСЛИК ТУЙҒУСИ

...Бу гал летучка чўзилди. Ҳал қилиниши лозим бўлган масалалар кўп эди. Редакция ишини қайта қуриш ҳақида деярли барча ходимлар гапиришди.

Навбатдаги летучка куни ҳам етиб келди. Газета обзорини масъул котиб Эгамқул Жабборовнинг ўзи тайёрлади. У редакцияда «Штаб бошлиғи» бўлганидан кейин обзорчиликда ҳам, навбатчиликда ҳам, материал тайёрлашда ҳам шахсий намуна кўрсатиши керак. Эгамқул зиммасидаги масъулиятни яхши тушунади. У район газетасида ўн йилдан бери ишлайди. Кейинги йилларда эса ўзининг назарий жиҳатдан анча бўш эканлигини англаб олди. Шунинг учун ҳам у ўтган йили ТошДУнинг журналистика факультетига сиртдан ўқишга кирди.

Обзор яхши тайёрлангани, чуқур таҳлил этилгани учун қизғин баҳсларга сабаб бўлди. Летучкани олиб бораётган редактор ижодий ходимларнинг эркин фикр юритишлари учун уларнинг гапларини бўлмай ўз холларига қўйиб берди. Фикр-мулоҳазалар ойдинлашди, камчиликлар аниқланди, олдинда турган вазифалар кўлами ҳақида тасаввур пайдо бўлди.

— Бизда изчиллик етишмайди, — деди обзорчи Эгамқул Жабборов. — Масалан, «Октябрь менинг тақдиримда» рубрикаси остида берилаётган материаллар тўхтаб қолди. Анкета материалларни давом эттириш зарур. Бошланғич партия ташкилотларининг ишни қайта қуриш борасидаги фаолияти етарли ёритилмаяпти. Икки ҳафта давомида партия турмуши мавзуида залворли материаллар берилмаганлиги жиддий ташвиш туғдиради. Кўклам ишлари қизиб кетган мана шу кунларда қишлоқ хўжалиги бўлими ходимлари хотиржам юришганини қандай баҳолаш керак? Кўпгина материаллар хом-хатала тайёрланяпти. Ғализ ва жумбоқ жумлалар эса истаганча топилади. Баъзи ходимлар масъулиятни сезмаётганга ўхшайдилар.

— Жуда тўғри, — деди газета редактори Ботиржон Темиров обзорчининг гапини маъқуллаб. — Район ҳаётига назар ташлайдиган бўлсак, экиш-тикишдан тортиб ҳамма ишлар долзарб паллага тўғри келди. Олдинда катта сиёсий воқеалар, шонли саналар турибди. Бироқ белгилаган тадбирларимиз эса қоғозда қолиб кетяпти. Район ҳаётини тўлақонли ёритолмаяпмиз. Газетамизнинг «тиши ўтмас» бўлиб қоляпти. Танқид кам, муаммоли материаллар йўқ. Хўш, ишни қандай ташкил қилишимиз керак?

Шундан кейин редактор ҳар бир ходимнинг конкрет вазифаси ҳақида гапирди, яқин кунларда бажариши учун бир қатор топшириқлар берди, уларнинг фикр-мулоҳаларини тинглади.

— Танқид қилишдан чўчимаслигимиз керак, — деди бўлим мудири Эркин Маматов. — Газетада иккита фотоайбнома берган билан иш битмайди. Биз бу ҳақда жиддий бош қотиряпмиз. Тез кунда «тишли», «тирноқли» материал бериш қўлимиздан келади. Редакция қошидаги «Баҳор» ижодий уюшмаси ишини ҳам жонлантирамиз.

— Ахборотлар бир қолипда, асосан ишлаб чиқариш мавзусида бўлиб қоляпти, — деди газета мухбири Бердиқул Элмуродов. — Газетанинг ўқимишли бўлиши учун муаммолар тўғрисида «Баҳс бурчаги» ташкил этсак яхши бўларди.

Газета мухбири Ҳаким Тилабовнинг ижодий ҳисоботи эса ходимларни қониқтирмади. У университетнинг журналистика факультетини битириб иш бошлаганига ўн ой бўлди. Лекин ҳозиргача ахборот ёзишдан нарига ўтолмаяпти. Назарий ва практик жиҳатдан ўз устида етарли ишламаганлиги бугунги кунда унга қийинчилик туғдирмоқда. Айни вақтда ўқишни битириб, шу район газетасида ишлаётган Шерали Дўсиёров ҳам синов даврини бошидан кечирмоқда. Ёш журналистларга газетанинг ижодий ходимлари, редколлегия аъзолари яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Ворошилов районида чиқадиган «Янги ҳаёт» газетаси ходимлари ўз ишларини қайта қуриш, район ҳаётини тўлақонли ёритиш учун катта куч-ғайрат сарфламоқдалар. Кейинги пайтларда газета саҳифаларида «Қайта қуриш—давр талаби», «Советлар ва қайта қуриш», «Партия турмуши: сўз ва иш бирлиги» «Бригада пудрати — коллектив қудрати», «План бажарилмади, сабаб?», «Меҳнатсиз даромад — иллат» сингари бир қатор янги рубрикалар пайдо бўлди. Газетада босилган «Масъулият ҳисси сезилмаганда», «Бепарволик оқибати», «Ваъдабозлар», «Лоқайд раҳбарлар — интизомсиз ходимлар» каби бир қатор танқидий материаллар кўпчиликнинг эътиборини тортди.

Бундан уч-тўрт йил илгари газета фотомухбири хўжаликларга борса илғорлар ҳам суратга тушишдан қочадиган бўлиб қолишганди. Ҳозир газета офсет усулида тайёрланиб, чиройли нашр этиляпти. Газета 1986 йил якунларига кўра энг яхши бадиий-техникавий безатиш ва полиграфик ижроси учун ўтказилган республика мусобақасида қатнашиб конкурсда биринчи даражали диплом билан тақдирланди.

Газета редактори Б. Темиров тажрибали журналист, район партия комитети бюросининг аъзоси. У райком бюроси топшириқларини бажаришга ҳам, ижодий ишга ҳам вақт топади. Район партия комитети пленумларида, бюро мажлисларида тез-тез сўзга чиқади. Камчиликларни хас-пўшлашни сира ёқтирмайди. Зарур бўлса газетада ҳам танқид қилади.

— Ҳозирча давр талабига яраша ишлай олганимиз йўқ, — дейди Б. Темиров газета фаолияти ҳақида гапираркан. — Вазифалар катта, ечимини кутаётган муаммолар кўп. Ўз ишимиздан қаноатланмаслик туйғуси бизга тинчлик бермайди.

Ҳ. ХАЛИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

● Қайта қуриш чорраҳаларида

ТАКЛИФ, ИСТАК, МУЛОҲАЗАЛАР

Матбуот — ҳаётимиз ойнаси. Тараққиёт ва ўзгаришларга тўлиқ бўлган ҳозирги долзарб пайтда оммавий ахборот воситаларининг роли тобора ошиб бормоқда. КПСС XXVII съездидан кейин ўтган давр бутун партиявий журналистика учун жиддий имтиҳон бўлди. Газета ва журналларнинг редакциялари, нашриётлар ҳам ўз ишларини қайта қуриб олмоқдалар. Матбуот саҳифаларида ҳаёт ютуқлари ва зиддиятлари кенг ва тўлақонли ёритила бошланди, проблемалар жиддий равишда қўйилиб камчиликлар ва нуқсонлар конкрет танқид қилинмоқда. Актуал иқтисодий, социал ва идеологик масалалар юзасидан кўпгина амалий таклифлар айтилмоқда. Аммо КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумида таъкидланганидек булар ҳали оз. Оммавий ахборот воситалари ўз ишларини жуда суст қайта қуриб олмоқдалар. Буни редакциямизга келаётган кундалик хат-хабарлардан ҳам кўриш мумкин. Матбуот куни муносабати билан бугун биз ана шу хатлардан бир қанчасини газетхонлар диққат-эътиборига ҳавола қиламиз.

Олдинда бўлиш керак

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида қайта қуриш, социал ва иқтисодий тараққиётни жадаллаштиришда матбуотнинг ролига тегишли баҳо берилди. Оммавий ахборот воситалари барча соҳаларда муваффақиятларга эришишда синалган, жанговор восита бўлиб қолаётганлиги қайд этилди. «Бизга қайта қуришда актив қатнашувчи матбуот керак», деди М. С. Горбачев.

Кейинги пайтларда кундалик газеталар мазмунида жиддий ўзгаришлар рўй берди. Мен партия ходимигина эмас, оддий газетхон сифатида ҳам кундалик нашрларни эътибор билан ўқирканман, очиғини айтганда, уларда яхшиланиш сари силжиш борлигини кўраман.

Районимизда чиқадиган «Ленинчи» газетаси саҳифаларида ҳам демократик руҳ, ленинча ошкоралик акс этяпти. Ранг-баранг мавзуларда принципиал танқидий материаллар тез-тез кўзга ташланиб қоладиган бўлди. Газета материалларида район халқ хўжалигининг у ёки бу соҳасида кадрлар билан ишлаш, ишлаб чиқариш жараёнларини қайта қуриш ва жадаллаштириш билан боғлиқ муаммолар изчил ёритилмоқда.

Район партия комитети газета чиқишларининг таъсирчанлигини мунтазам ошириб боришга алоҳида эътибор беряпти. Ташаббуслар, жиддий, амалий танқидий чиқишлар райком бюроси мажлисларида ҳамиша қўллаб-қувватланмоқда. Энг яхши материаллар эса маъқулланиб, илғор тажрибалар кенг ёйилаётир. Бу эса ўз навбатида газетанинг обрў-эътиборини янада оширишга кўмаклашади.

Лекин шу билан бирга район газетаси ўз олдига қўйган вазифаларни тўла-тўкис бажаряпти, деб бўлмайди. Баъзан актуал ва долзарб масалалар журналистларнинг ёдидан кўтарилмоқда. Эҳтимол, уларда профессионал маҳорат етишмаётганлигидан шошма-шошарлик билан тайёрланган, хом-хатала материаллар ҳам газета саҳифасига чиқиб кетяпти. Ноаниқликларга йўл қўйилмоқда. Жойларда бўлганимизда кишилар ана шундай эътирозли мақолалар ҳақида ўз фикр ва мулоҳазаларини билдиришяпти. Бундай ноаниқликлар ҳатто республика ва область газеталарида ҳам ўтиб кетаётгани айниқса ташвишланарли ҳол. Район партия комитети ўз матбуотига кундалик раҳбарликни таъминлар экан, газета редакцияси ходимлари эътиборини ҳамиша ана шу масалаларга қаратмоқда.

Ҳозир халққа ҳақиқатни гапирадиган вақт келди. Шунинг учун энди айниқса матбуот ишида расмиятчилик, юзакичилик, енгил-елпи ишлаш кетмайди.

Ф. ОМОНОВ,
Ульянов район партия комитетининг биринчи секретари.

Тажриба минбари бўлсин

Бригадамиз шоликорлари ўн иккинчи беш йилликнинг иккинчи йилида 755 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41,3 центнердан ҳосил етиштиришга ва давлатга 3120 тонна шоли топширишга қарор қилишган. Бу бизнинг Улуғ Октябрь революциясининг 70 йиллигига тайёрлайдиган совғамиз бўлади. Бригадамиз аъзолари ўзлари қизиққан газеталарига обуна бўлганлар. Унинг ҳар бир сонини қизиқиб ўқиб борамиз. Ундан оз бўлса-да бошқа илғор шоликорлар тажрибасини ўқиб-ўрганишга ва ўз ишимизга жорий этишга ҳаракат қиламиз. Бироқ, афсуски, илғорлар тажрибаси тўла акс эттирилган мақолалар Автоном республика ва районимиз газеталарида онда-сонда босилмоқда. Биз бундай материалларни кўпроқ ўқишни истаймиз.

Қорақалпоғистонда ҳали ҳал этилмаган муаммолар, жиддий камчиликлар кўп. Ҳамма жойда ҳам ишни қайта қуриш яхши боряпти деб бўлмайди. Аммо негадир газеталар саҳифаларида ана шундай нуқсонлар тўғрисида камроқ мақолалар босилмоқда. Ёритилаётган материаллар эса кўпинча юзаки, таҳлилсиз ва зерикарли бўляпти.

Автоном республикамиздаги энг катта муаммолардан бири — Орол денгизи муаммосидир. Денгиз кун сайин қирғоқдан узоқлашиб боряпти. Бу эса ўз навбатида обҳаво ва тупроқ составига салбий таъсир кўрсатмоқда. Амударёда сув кам. Ёз ойларида айниқса сув танқислиги кўпроқ сезилиб қоляпти. Ана шуни эътиборга олган ҳолда мен матбуотда Орол денгизи ҳамда Амударёнинг қуйи оқими зонасида сув муаммоси тўғрисида кўпроқ ёзишни, сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш тажрибасини кенгроқ ёритишни таклиф қиламан. Олимлар ва илғор тажрибакорларга газета саҳифаларидан янада кенгроқ ўрин берилиши лозим.

У. ТУРУМБЕТОВ,
Қораўзак районидаги «Маданият» совхози бригада бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Танқид ва натижа

Комбинатимиз — областдаги йирик саноат корхоналаридан бири. Шу йилнинг биринчи кварталида планда белгиланганидан қарийб 2 миллион сўмлик кўп маҳсулот реализация қилинди. Бу муваффақиятларда газетамиз ижодий коллективининг ҳам муносиб ҳиссаси бор. Чунки биз кўп нусхали газетамиз ҳар бир сонида корхона ҳаётини тўла ёритиб боришга, ташаббускорлар ишини, илғорлар тажрибасини оммалаштиришга, шунингдек ишга халақит бераётган камчиликларни ҳамда унинг туб сабабларини кўрсатиб беришга ҳаракат қиляпмиз.

Корхонамизда пиллакашлик ишлаб чиқариши энг танг участкалардан бири ҳисобланади. Бу ерда ҳамиша маҳсулот ишлаб чиқариш планлари учма-уч, аранг бажарилади. Газета ижодий ходимлари бунинг сабабларини чуқур ўрганишди. Ишни яхшилашга халақит бераётган нуқсонлар, айрим масъулиятсиз ходимлар фаолияти ҳақида изма-из танқидий чиқишлар қилдилар. Ўз ишларини қайта қуриб олмаётган технолог ва цех бошлиқлари, айрим мастерлар қаттиқ танқид тиғига олинди. Газетада шунингдек бир группа илғор пиллакашларнинг қолоқликдан чиқиш тўғрисидаги мурожаати ҳам босилди. Унда ҳамма нарса ўз номи билан айтилди. Корхона партия комитети газетанинг бу чиқишларини қўллаб-қувватлади. Биз шу участкада қолоқликни тугатишга муносиб ҳисса қўшганлигимиз билан фахрланамиз.

КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленумида оммавий ахборот воситалари ҳозирги кунда ҳар қачонгидан ҳам кўпроқ имкониятларга эга эканлиги алоҳида қайд қилинди. Комбинатимиз иш натижалари чуқурроқ таҳлил этиладиган бўлса ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш учун ҳали резервлар кўплиги маълум бўлади. Бироқ биз ҳар доим ҳам ана шу резервларни илғаб олаётганимиз йўқ. Айниқса, дастгоҳларга хизмат кўрсатувчи контрол ўлчов асбобларини пухта ишлатиш, пардозлаш ишларини яхшилаш ҳақида мақолалар газетада кам босиляпти. Мутахассисларнинг чиқишлари жуда оз. Инженерлик хизмати бўйича муҳим муаммоларни кўтаришга эътиборни кучайтиришимиз лозим.

Комбинатимиз атласчилари Улуғ Октябрь революцияси 70 йиллиги кунигача ўн бир ойлик ишлаб чиқариш планини бажариш учун курашмоқдалар. Кўп нусхали газетамиз ходимлари ҳам ана шу курашга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар.

А. ТУРСУНОВ,
Наманган абрли газламалар комбинати «Наманган атласи» кўп нусхали газетасининг редактори.

• Газета • давр • газетхон

ШАХМАТ ИШҚИ

Лавҳа

Тун ярмидан оғган. Шаҳар маркази. Кўп қаватли уйлардан бирининг дарчасида чироқ порлайди. Мўъжазгина хона. Соат чиқиллаб турибди. У ёзганларига нуқта қўяркан, имзосига илова ҳақида ўйланиб қолди: «Спорт мастери, мос эмас, олимликка дахли йўқ. Ҳакамлик ҳам тўғри келмайди. Демак... «шарҳловчи» ўрнига тушади». Ўрнидан тураркан, нигоҳи стол устида тўхтаб қолди. Стол устида китоблар, қўлёзмалар, луғатлар, шахмат диаграммалари, янги асарларнинг муаллифга йўлланган илк босма нусхаси... Катакли тахтага терилган доналардек батартиб.

Осуда кечаларни бедор ўтказиш Мамажон акага одат. Меҳнатдан кейин кўнгли таскин топади, дам олишга ҳам улгуради. Ҳозир эса кундузги юмушлар ҳақида ўйларди: нашриёт, редакция, федерация, телевидение, радио ва ниҳоят шахмат клубига кириб ўтиши лозим. Унинг сўзи билан айтганда имкониятлар-у вақтни расамади билан тасарруф этиш уммонни тежармиш...

Эллик йил муқаддам Мамажон Наманганлаги «Восток» чойхонасида унсиз намойиш этилган «Чапаев» фильмини томоша қилиб, катак тахта узра митти доначаларни суриш ўйинини кўрган эди. Ўшанда бу ҳақда катталардан сўрашга ийманди. Зотан тиниб-тинчимади. Дона суриш ўйинига ихлоси ортди. Унинг лаёқатини сезганлар пионерлар уйида очилган шахмат тўгарагига боришни маслаҳат беришди. У, ажиб баҳс ҳадисини олди. Фарғона область болалари ўртасида чемпионликни қўлга олиши эса эзгуликка етаклади.

Уруш ва ўқиш йиллари шахмат билан «ғойибона» муомала қилишга тўғри келди. Кейин бир йилдаёқ учинчи разрядли шахматчи, Тошкент чемпиони бўлиб танилди. 1949 йили Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтини тамомлаш арафасида Москвадан хушхабар олди. Шахматчига СССР спорт мастерлигига номзод унвони берилганди. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 25 йиллик юбилейига бағишлаб Тошкентда ўтказилган турнирда яна эътибор қозонди. Спорт мастери унвони учун курашда жаҳон чемпионлигига даъвогар Тигран Петросян билан дона сурди. Зеро, бой берилган бу баҳс Мамажон учун сабоқ бўлди. Ютуқ ва камчиликларини яна бир бор таҳлил этиш, чамалаш, шахмат назариясини ўрганишга аҳд қилди. Орадан етти йил ўтгач, Тошкентда москвалик чемпион Владимир Соловьевни 7,5:5,5 ҳисобида енгиб, Ўрта Осиёда биринчи бўлиб шахмат бўйича СССР спорт мастери унвонини олди.

— Қувончимни баҳам кўриш ниятида қўлимдан тутган бир кишини яхши эслайман, — деб хотирлайди Мамажон ака. У: «Сиз энди республикамизнинг шахмат бўйича бирдан-бир мутахассиси бўлиб қолдингиз. Ёзиб туришингиз керак. Агар машқларингиз бўлса, редакцияга ўтинг, гаплашамиз.», — деб майин жилмайганди. Мен у киши ҳақида эшитган бўлсамда, бақамти келмагандим. Қотма, бўйчан, гапирганда кўзларини катта очиб маъноли қаради. Шу киши — 50-йилларнинг эътиборли журналистларидан бири Воси Маҳкамов менинг таассуротларим-у хотираларимни қоғозга, қолаверса, газетага кўчишига сабабчи бўлганди.

Мамажон ака кўп ўтмай минглаб газетхон-мухлислар эътирофи сифатида СССР Журналистлар союзи аъзолигига қабул қилинди. Энди у, Ленин таъбири билан айтганда, шахматни ақл гимнастикаси тарзида тасарруф этиб, шатранж ўйини тарихига назар ташлай бошлади. 1970 йили Ўзбекистон ССР Фанлар академияси тарих ва археология институти кенгашида Ўрта Осиёда илк бор шахмат тарихи мавзуида кандидатлик диссертациясини ёқлади. Бу ютуқни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси академиклари Иброҳим Мўминов, Яҳё Ғуломов, Константин Житов, Ёлқин Тўрақулов, Саъди Сирожиддинов ва бошқалар юксак баҳоладилар. Республиканинг шахмат бўйича дастлабки мастери шу соҳанинг биринчи олимига айланди.

«Ўзбек шахмат терминологиясини яратишда Муҳиддиновнинг роли беқиёсдир», деган эди таниқли туркшунос, филология фанлари доктори, профессор Ф. Абдуллаев. Мамажон ака бундай терминологияни яратмай туриб, «Ўзбекистонда шахмат», «Шахмат дарслиги», «Шарқ — шахмат ватани», «Шахмат ва адабиёт», «64 хона, 32 хона...», «Катакларда яширинган олам», «От суриб, фил ўйнатиб», «Мароқли ҳикоялар», «Аъзамовлар сулоласи» каби ранг-баранг мавзу ва жанрлардаги 30 га яқин китобни ёзолмаслигини яхши биларди. У, А. Котовнинг «Оқлар ва қоралар» романи-ю ҳикояларини, С. Цвейгнинг «Шахмат новелласи»ни ва А. Карповнинг «Танланган партиялари»ни ўзбек китобхонларига ҳавола этолмасди.

У шахмат оламининг энг номдор усталари билан ўзаро мулоқотда бўлиб, Ботвинник, Смислов, Петросян, Спасский, Полугаевский, Тайманов каби жаҳон экс-чемпионлари-ю забардаст гроссмейстерлари билан дона суришган. 30 йил муқаддам эса В. Корчнойни доғда қолдирган эди. Мамажон ака спортчи, халқаро арбитр, журналист, ёзувчи, таржимон ва олимгина бўлиб қолмай, жамоатчи ва ташкилотчи сифатида ҳам танилган. У СССР ташкил топганлигининг 50 йиллиги ва Тошкентнинг 2000 йиллиги, Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 60 йиллиги, Улуғ Ватан урушида эришилган Буюк Ғалабанинг 40 йиллигига бағишлаб «Совет Ўзбекистони» ва «Правда Востока» газеталари, республика телевидениесида шахмат конкурслари уюштириб, минглаб мухлислар билан хат орқали мулоқотда бўлди.

— Сизни ўқиганимда, ўша шахмат кечаси ёдимга келади, — деб ёзибди Улуғ Ватан уруши ветерани А. Абдумаликов, — Наманган боғида 50 кишига сеанс берганингиз, давра суҳбатидаги ҳикояларингиз ҳақида невараларимга сўз очганимда, ёшлар ҳавасидан завқланиб кетаман. Мен уларга: Мамажон ака Азмиддин Хўжаевни устоз деб биладилар, биз эса у кишини устозликда улуғлаймиз, дейман.

...Тун ярмидан оғган. Шаҳар марказидаги кўп қаватли бинолардан бирининг дарчасида чироқ ўчмаган. Мамажон ака ижод қилмоқда. Эртага у қаерга бораркин: нашриётгами, редакциягами, федерациягами...

Ҳ. НОСИРОВ.

ҲАМКАСБЛАРИМГА

БАЙРАМ ҲАЗИЛИ

Қалам борки, мақтовларга йўрғалар,
Танқид деса, тошбақадек ўрмалар,
Агар илғай олмаса кўз узоқни,
Турна бўлиб кўринади бурғалар.

«Ёзганларим чиқмас» дея Матниёз,
Нега ҳадеб билдирасан эътироз!
Очерк ёзса, аканг қарағайлар бор,
Ҳали хомсан, аввал эплаб лавҳа ёз!

Тўғри, танқид фойдали-ю, лек аччиғ,
Ҳушёр бўлган бу бобда сен, эсинг йиғ,
Жарроҳдексан, ўткир қалам қўлингда,
Иллат қолиб, соғлом танга урма тиғ!

Ҳа деб ақл ўргатмоқлик не ҳожат,
Одамлардан ўрганишни қил одат.
Қайта қуриш ишини бошла ўзингдан,
Ижод — актив ҳаракат бу, ҳаракат!

Фозил ЗОҲИДОВ.

ОҚ ЙЎЛ, ҲАВАСКОР ҚАЛАМКАШЛАР

«Совет Ўзбекистони» редакцияси ҳузуридаги ишчи-қишлоқ жамоатчи мухбирлар маҳорат мактаби тингловчиларининг илк таассуротларига шарҳ.

Раҳмонберди РЎЗМАТОВ, Тошкент шаҳридаги 4-автобус парки ходими: Орзуга айб йўқ, дейдилар. Касбим инженер-экономист бўлсада, мухбирликка, журналистикага жуда иштиёқманд эдим. Шу йил январь ойи охирлари ва февраль ойи бошларида «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ҳузурида жамоатчи мухбирлар икки йиллик маҳорат мактаби очилганлиги ҳақидаги хабарни ўқидиму, орзумга шуъла тушгандек бўлди. Ҳужжатларимни қўлтиқлаб редакцияга келавердим...

Исмоил БЕРДИМУРОДОВ, Жиззах область, Бахмал районидаги электр тармоқлари идораси ишчиси: 21 февралда дастлабки машғулотимиз бошланди. Машғулотларда Совет матбуотининг шонли тарихи, илғор анъаналари, қайта қуриш даври вазифалари, журналист масъулияти, мухбирликнинг қийин, аммо шарафли бурчи, ошкоралик ҳамда ўз-ўзини танқид, демократия ҳақида суҳбат тингладик. Олдимизга муҳим вазифалар қўйиб, ҳаммамизни матбуотнинг беминнат дастёрлари бўлишга, газетага муттасил хабарлар, мақолалар ёзиб туришга, таклиф ва истаклар билдиришга даъват этишди.

Муаттар КОМИЛХЎЖАЕВА, Ўзбекистон ССР Геология министрлиги бўлимининг инженери:

21 март куни иккинчи машғулотга келдик. Олдинги сафар берилган топшириққа кўра ҳаммамизнинг қўлимизда илк ижодимиз намуналари бор эди. Биров хабар, биров мақола, яна биров шеър, ҳикоя, таклиф ва истаклар ёзиб келтирганди. Редакция ходимлари уларни йиғиштириб олишдида, натижасини келгуси машғулотда айтадиган бўлишди. 5 апрель куни газетани ўқиб ўтириб, бирдан кўзим ўз имзомга тушиб қолди. «Ия, қаранглар, менинг мақолам чиқибди», — девордим беҳосдан атрофимдагиларга қараб. Ўшанда ўзимнинг ҳам, гурунгдошларимнинг ҳам қувончини кўрсангиз эди...

* * *

...Суҳбатимиз Матбуот куни байрами арафасида — мактабимизнинг учинчи машғулотида бўлиб ўтди. Ҳар ойда бир марта ўтказилаётган машғулот тингловчиларда қолдираётган таассурот уларнинг гап-сўзларидан билиниб турибди. Улар орасида республикамиз халқ хўжалиги жабҳаларининг турли касб эгалари —ишчи, қурувчи, колхозчи, врач, геолог, инженер, ўқитувчи, студент — ҳаммасидан бор.

Шундай қилиб, матбуотимизнинг 150 нафардан зиёд бўлажак активи мухбирлик сир-асрорларини қунт билан ўрганишга киришдилар. Ҳар бир машғулотда улар ёзиб келган илк машқлар редакциямизнинг журналистлари томонидан таҳлил қилиниб, ютуқлари, камчиликлари кўрсатилмоқда, тегишли маслаҳат ва йўл-йўриқлар берилмоқда.

Ўтган қисқа вақт ичида М. Комилхўжаева, И. Бердимуродов, И. Гугжаев, М. Исаева, С. Аҳмедов сингари ўнлаб тингловчиларнинг дастлабки машқлари газета саҳифаларидан ўрин олишга улгурди ва яна бир қанча хат-хабарлар газетада босмага тайёрлаб қўйилди.

Машғулотларнинг амалий ва назарий жиҳатлари ҳам алоҳида эътиборга олинган. Тингловчилар олдида халқ хўжалиги тармоқлари раҳбарлари, мутахассислари, олимлар, ишлаб чиқариш илғорлари чиқиши кўзда тутилган. Жумладан, сўнгги машғулотларда ўқув программасида кўзда тутилган мавзулар бўйича — Тошкент олий партия мактабининг журналистика кафедраси мудири А. Акбаров, Тошкент Давлат университети журналистика факультети доценти В. Абдуллаев ўқиган лекциялар бўлғуси жамоатчи мухбирларда катта таассурот қолдирди.

Бугун—Матбуот ходимлари куни байрами тонгида барча журналистлар қатори ана шу жамоатчи мухбирларимизни ҳам қизғин муборакбод этамиз!

Оқ йўл, қаламкаш дўстлар!

Номоз САЪДУЛЛАЕВ.

ГАЗЕТХОН ФОТО ЙЎЛЛАБДИ

Фурқат Ҳайдаров Самарқанд шаҳридаги 14-ўрта мактабнинг рус тили ўқитувчиси. У Ленин номли Москва давлат педагогика институтини тамомлаб қадрдон мактабида ёшларга билим бермоқда.

М. ЙЎЛДОШЕВ фотоси

ИШЧИ, ҚИШЛОҚ МУХБИРЛАРИ ЁЗИШАДИ...

Ҳурматли газетхон! Эсингизда бўлса, шу йил февраль ойидан бошлаб, «Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси ҳузурида ишчи, қишлоқ мухбирларининг, матбуот фаолларининг, журналистика соҳасида қалам тебратишга иштиёқманд ижодкор ёшларнинг жамоатчи мухбирлар маҳорат мактаби иш бошлаганди.

Қуйида матбуотнинг беминнат дастёрлари — мактабимиз айрим тингловчиларининг илк хабарлари билан танишасиз.

ОНА ҚУВОНЧИ

— Инсон — меҳнати билан гўзал, — дейди Яккабоғ районидаги «Ленин учқуни» колхозининг кекса аъзоси Ойжўма Мейлиева. — Хўжалигимиз сут-товар фермасида 27 йил меҳнат қилиб, шу ердан пенсияга чиқдим. Қизим Саодат ўрнимга фермада қолди. У ёшликдан соғувчи бўлишни орзу қиларди. Она учун ўз қизининг бахт-иқболидан, меҳнат ютуқларидан ҳам юксакроқ қувонч борми?!

Онанинг фахрланганича бор. Ёш соғувчи, комсомол аъзоси Саодат Мейлиева чиндан ҳам ҳалол меҳнати билан фермада обрў-эътибор қозонмоқда. Ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида мавжуд 16 бош жайдари сигирнинг ҳар биридан 2500 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олган «оқ чашма» соҳибаси Улуғ Октябрнинг 70 ёши нишонланадиган юбилей йилида бу рақамни 3000 килограммга етказиш учун курашмоқда. Яқинда унинг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди: у шонли КПСС сафига қабул қилинди.

И. ШОЙМАРДОНОВ.

ҚОЛОҚЛИК ОРТДА ҚОЛДИ

Кейинги пайтларда Ульянов районидаги «Ўзбекистон комсомоли 50 йиллиги» совхозида паррандачилик оқсаб қолганди.

Фермага ёш мутахассис Абдулла Раҳмонов мудир бўлди-ю, ишлар жонланиб кетди. Қолоқликка барҳам бериш йўлида дастлаб—мавжуд шарт-шароитлар яхшиланди.

Ферма коллективи бу йил давлатга тухум топшириш ярим йиллик планини барвақт адо этди. Қабул пунктига 162 минг дона ўрнига 165 минг дона тухум етказиб берилди. Бу кўрсаткич — ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 94 минг дона кўп.

А. АЙИЗОВ,
Қашқадарё области.

• Спорт

КУРАШ

ЕВРОПА ЧЕМПИОНЛАРИ

Май ойида курашнинг классик, эркин, дзюдо турлари ҳамда оғир атлетика ва бокс бўйича Европа чемпионатлари ўтказилади. Бу мусобақалар Болгария, Франция, Финляндия ва Италияда бўлади. Дастлабки мусобақа Болгарияда бўлиб ўтди. Бу ерда эркин курашчилар ўзаро беллашдилар. Полвонлар баҳсида совет курашчилари юксак маҳорат кўрсатишди. Улар ўн вазнлари бўйича курашда етти марта ғолиблик супасига кўтарилишди. Қитъа чемпиони номига сазовор бўлганлар орасида республикамиз вакиллари ҳам бор. Таниқли курашчилардан тошкентлик Арсен Фадзаев билан Махарбек Хадарцевлар кўксиларига олтин медаль тақишди.

ХОККЕЙ

КУМУШ МЕДАЛЬ

Австрия пойтахтида бир неча кун давом этган Европа ва жаҳон чемпионати якунланди. Қитъа чемпионлиги учун курашни ўрнига қўйиб, ғолиблик супасига кўтарилган совет хоккейчилари жаҳон чемпионлиги учун курашда кумуш медаль билан қаноатланишди. Бонси, сўнгги учрашувда хоккейчиларимиз ЧССР командасини 2:1 ҳисобида енгиб тўрт очко тўплашган бўлса, Швеция хоккейчилари Канада клубини 9:0 ҳисобида мағлубиятга учратиб, шунча очко тўплади. Швеция командаси эса шайбалар нисбатига кўра, жаҳон чемпиони бўлди. Чехословакия ва Канада командалари учинчи ва тўртинчи ўринларни эгаллашди.

ФУТБОЛ

ПЕШҚАДАМ МАВҚЕИ

Биринчи лига коллективлари ўртасида саккизинчи тур ўйинлари бўлиб ўтди. Одессанинг «Черноморец» командаси мавсум бошидан буён учрашувларни мағлубиятсиз давом эттириб мухлисларни қувонтирмоқда. Улар навбатдаги учрашувни ўз майдонларида Ставрополь динамочилари билан ўтказиб (4:0), 16 та очко тўплашди. Шунингдек, «Локомотив» командаси ҳам мағлубиятсиз ўйнамоқда. Пойтахт темир йўлчилари бу сафар «Ротор»ни қабул қилиб (3:0) 13 очко билан иккинчи ўриндаги мавқеларини мустаҳкамлашди. «Кузбасс» — «Факел» учрашувида 3:0 ҳисоби қайд этилиб, кемероволиклар 12 очко билан учинчи ўринга кўтарилишди.

«Пахтакор» футболчилари ҳам мухлисларни қувонтиришди. Футболчиларимиз Ботуми динамочиларини қабул қилиб (2:0), жами очколарини 9 тага етказдилар. Футболчиларимиз энди сафарда «Факел» ва «Ротор» командаларининг меҳмони бўладилар.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

• Тингланг, томоша қилинг

5 май, сешанба

Телевидение

МТ.I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Қирғоқ». Фильм-спектакль. 11.45 — Матбуот кунига. 12.15 — Москва ҳарбий округи ашула ва рақс ансамблининг концерти. 13.40 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Онамларнинг мактаби. 17.10 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 17.45 — Нега ва нима учун? 18.15 — Хотира. 19.15. Дунё воқеалари. 19.30 —«Правда»нинг 75 йиллигига. 20.10— «Минглаб йиллар орасида». Бадиий фильм. 21.30 — Время. 22.05 — Йирик планда — Инсон. 23.20 — Дунё воқеалари. 23.35 — Концерт.

МТ.II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05 — Француз тили. 12.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Тарих. 12.05 — Рус тили. 13.05 «Қаердадир уруш борарди». Бадиий фильм. 1-серия. 14.45 — Янгиликлар. 14.50 — Ҳужжатли фильм. 2-фильм. 18.30— Янгиликлар. 18.45 —... 16 ёшгача ва ундан катталар. 19.30 — Жаҳон музика маданияти хазинсидан. 20.25 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Узоқ Шарқ. Киножурнал. 21.00 — Ритмик гимнастика. 21.30 — Время. 22.05 — «Қаердадир уруш борарди». Бадиий фильм. 1-серия. 23.15 — Янгиликлар.

ЎзТВ.I 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар. 7.40 — Телефильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар 16.35 — Эстетика асослари. 17.05 — Телефильм. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Химия. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Ўсмир ва қонун. 19.00 — Матбуот кунига 19.30 —Ахборот. 19.45 — Ёшлик. 20.20— Телефильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Матбуот ходимлари учун концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Иқбол.

ЎзТВ.II. 19.35 — Карл Маркс — мутафаккир, революционер инсон. 20.25 — Ўзбек шеъриятидан янги таржималар. 20.45 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Матбуот ходимларига бағишланган концерт. 22.35 — Ҳужжатли фильм.

Радио

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. Матбуот ходимларига бағишланган музикали программа. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 12.10 — Ишчинома. 13.00 — Чорвадор. 13.30 — Матбуот ходимлари, Сизлар учун. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.40 — «Ленин учқуни» — студиямиз меҳмони. 16.00 — Совет туприғидаги учрашувлар. 18.15 — Матбуот — партиянинг муҳим идеологик қуролидир. 18.30 — Эстрада концерти. 19.20 — Ёшлар ва студентлар учун концерт. 20.50 — Мен редакцияданман. 21.10 — Қишлоқ оқшомлари. 22.30 — Ватанимизни куйлаймиз.

РЕКЛАМА ❁ ЭЪЛОНЛАР

Тошкент Давлат педагогика институти

1987-1988 ўқув йили учун
СИРТҚИ ВА КЕЧКИ БЎЛИМЛАРДА ЎҚИШГА
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

СИРТҚИ БЎЛИМ:

рус, ўзбек ва қозоқ тилларида ўқишга —она тили ва адабиёт; рус ва ўзбек тилларида ўқишга —физика, биология, география, тарих, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), дефектология (олиго), музика, умумтехника фанлари ва меҳнат, бошланғич таълим методикаси;

рус тилида ўқишга — дефектология (сурдо); ўзбек тилида ўқишга — математика;

КЕЧКИ БЎЛИМ:

рус ва ўзбек тилларида ўқишга—она тили ва адабиёт, физика, тарих, чизмачилик ва тасвирий санъат, педагогика ва психология (мактабгача тарбия), музика, бошланғич таълим методикаси, умумтехника фанлари ва меҳнат; рус тилида ўқишга — химия, ўзбек тилида ўқишга — математика.

ИНСТИТУТНИНГ НАВОИЙ ШАҲРИДАГИ ФИЛИАЛИГА

СИРТҚИ БЎЛИМ:

рус ва ўзбек тилларида ўқишга— она тили ва адабиёт, математика, бошланғич таълим методикаси;

КЕЧКИ БЎЛИМ:

рус тили ва адабиёти, бошланғич таълим методикаси. Филиал адреси: Навоий шаҳри, Жданов кўчаси, 45-уй.

ЎҚИШГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН ИМТИҲОНЛАР ТОПШИРАДИЛАР: **барча мутахассисликлар бўйича** — она тили ва адабиёт (иншо), бундан ташқари **она тили ва адабиёт ихтисоси бўйича** — она тили ва адабиёт (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки); **бошланғич таълим методикаси** — СССР тарихи (оғзаки), математика (оғзаки); **педагогика ва психология** (мактабгача тарбия), **дефектология** — биология (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки); **биология** —биология (оғзаки), химия (оғзаки); **география** — география (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки): **химия**— химия (оғзаки), физика (оғзаки); **математика, физика, умумтехника фанлари ва меҳнат** — математика (оғзаки), физика (оғзаки); **Чизмачилик ва тасвирий санъат**— чизмачилик, расм, математика (оғзаки), **музика** — мутахассислик бўйича, СССР тарихи (оғзаки).

ХАЛҚ МАОРИФИ ЁКИ ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ОРГАНЛАРИ ТОМОНИДАН ЮБОРИЛГАНЛАР СУҲБАТ АСОСИДА КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР:

Ўқитувчилар, ишлаб чиқариш таълими мастерлари, пионер вожатийлар, тарбиячилар, методистлар, мактабгача тарбия болалар муассасаларининг мудирлари, педагогика билим юртларини битириб камида бир йил иш стажига эга бўлганлар, шунингдек ўрта махсус ёки олий педагогика маълумотига эга бўлган ва ўқитувчи ёки ишлаб чиқариш таълими мастери сифатида камида уч йил ишлаётганлар шу имтиёздан фойдаланадилар.

ҲУЖЖАТЛАР 31 МАЙГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Суҳбат учун қабул 25 майгача ўтказилади.

Суҳбатдан ўта олмаганлар умумий асосларда кириш имтиҳонлари топширишлари мумкин.

ИМТИҲОНЛАР 1 ИЮНДАН БОШЛАНАДИ.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим қиладилар: ариза (форма бўйича), ўрта маълумот ҳақида ҳужжат (асли), охирги иш жойидан характеристика, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, медицина справкаси (086/У форма), 6 дона 3х4 см. ҳажмдаги фотосурат, паспорт шахсан кўрсатилади.

Адрес: 700064, Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 103-уй, қабул комиссияси.

СССР Алоқа министрлигининг

ТОШКЕНТ АЛОҚА ПОЛИТЕХНИКУМИ
16 май соат 14.30да
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Очиқ эшиклар кунига мактабларнинг 8 ва 10-синф ўқувчилари ва ота-оналар шунингдек, илгари ўрта мактабни битирган ва алоқа техникумига кириб ўқиш истагини билдирган йигит ва қизлар таклиф қилинади.

ХОҲЛОВЧИЛАР ЛАБОРАТОРИЯЛАР, ТЕХНИКУМ КАБИНЕТЛАРИ ВА УСТАХОНАЛАРИ БИЛАН ҲАР КУНИ СОАТ 14 ДАН 16.00 ГАЧА ТАНИШИШЛАРИ МУМКИН.

Ҳамма масалалар юзасидан техникумнинг ўқув ишлаб чиқариш ишлари бўйича директори ўринбосари (ўқув корпусининг 2-қавати, 211-хона)га мурожаат қилинсин.

Адрес: 700189, Тошкент шаҳри, 189-алоқа бўлими, У. Юсупов кўчаси, 70-уй.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси

ЭНЕРГЕТИКА ВА АВТОМАТИКА ИНСТИТУТИ
1987 йил учун қуйидаги
Мутахассисликлар бўйича
АСПИРАНТУРАГА
ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

техник системаларда бошқарув, энергиянинг тикланадиган ва анъанавий турларининг ўзгариши.

Ҳужжатлар 1987 йил 1 октябрга қадар қабул қилинади.

Адрес: 700143, Тошкент шаҳри, Академиклар шаҳарчаси. Телефон 62-93-71.

●

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ҲАМЗА МИНЕРАЛ СУВ ҚУЙИШ ЗАВОДИ
ТУГАТИЛДИ

Даъволар 26 майгача қуйидаги адресда қабул қилинади: 713602, Фарғона области, Ҳамза шаҳри.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Йиртқичлар орасида» аттракционининг гастроллари.

Ўзбекистон ССР Давлат план комитетининг Ҳисоблаш маркази Экономика ва нормативлар илмий-тадқиқот институти коллективи бўлим етакчи инженери А. М. Музапаровга отаси

Абдуманноп МУЗАПАРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимлик моддалари химияси институти коллективи партия ташкилотининг секретари, экспериментал-технология лабораторияси мудири, профессор Т. Т. Шокировга укаси

Руфат ШОКИРОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент қишлоқ хўжалик институти ректорати, партия комитети ва жамоатчилик ташкилотлари сиёсий иқтисод кафедрасининг доценти Р. А. Халилхўжаевга онаси

Муборак ЗАЯНУТДИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент давлат маданият институти ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари фонд ва каталоглар кафедрасининг катта ўқитувчиси И. И. Каттахўжаевага отаси

Имонхожи АСҚАРХУЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.